

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 8-basábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Ryáttár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, március 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- A nehéz paragrafus.
- A Kölcsey-egyesület közgyűlése.
- Mozgáalom a jég miatt.
- A becsapott aradi milliomos.
- Az uzsorások.
- Az aradi rendőrség munkában.
- Diákok betörő bandája.
- Sándor Pál és Tisza.

Uzsorások.

Arad, március 6.

A bűnözés Dugovics Titusza, — ha szabad a történelem e tisztos nevét a példa kedvéért egy váltóhamisító mellé állítani — magával akarja rántani, a vezeklés mélyébe a feljelentőt. „Csukjanak be, mondta Holtzer Mihály, de magammal viszem az öreg uzsorást is.“ Ez a cím Tóth Józsefet a milliomos Harpagont illeti, aki legalább a Holtzer vallomásának adatai és a róla elterjedt közbeszéd szerint csakugyan magasabbra szokott hágni a kamatlábbal, mint azt a törvény megengedi.

Az uzsorásnak szokott mentsége, hogy nem ő a bűnös, hanem az adósa. Ő csak bizonyos díjjal drágábban fizeti meg a tagadhatatlanul nagyobb kockázatot, a mely az ily üzleteknél mutatkozik. Csodálatos, — védekezett egy ilyen a bíróság előtt, a mikor a pénzt odaadom, esze neveznek uzsorásnak: csak akkor, a mikor azt vissza kell fizetni. Mások meg azzal védekeznek, hogy valójában nincs uzsora. Ha a tizenöt per-

cent kamatot is nyuzott, az a kérdés, hogy a pénz annak, akinek adta, megérte-e a tizenöt százalékot. Aki nek kezéből az öngyilkos fegyvert csavarta ki, akit a sikkasztás bűnében való tettenéréstől mentett meg a tizenöt, vagy harminc percentes kölcsön: hát annak mindenesetre értékkel birt és szolgálatot tett ez a kamatláb. S az is igaz, hogy mit ér az ilyenek az ország egész szolid hitel-szervezete, ha rajta nem segít más, csak a bűnös uzsorás?...

A védekezésre a törvény felel meg, a maga szigorú, de ritkán bukoló paragrafusával, a mely tiltja a szorult emberek kihasználását, a megengedettnél magasabb kamat szedését. Sok olyan bűn van, a melyet eltűr az, a kinek a rovására megy, és még is tilos, mert erkölcstelen.

A törvény úgy látszik megelégszik az egyszerű tilalomfa szerepével, de a bünt ép oly kevésbé akadályozza meg, mint az országati pózna, a mely azt hirdeti, hogy nem szabad vadászni. Az uzsora vadman és cinikusan folytatódik, s úgy látszik annyira biztos mesterség, hogy már nem is igen védekezők ellene és még kevésbé tesznek kísérletet arra, hogy megtorolják. Nincs a kezünk ügyében az aradi bíróságok büntestatistikája, de biztosak vagyunk benne, hogy uzsora miatt történt a legkevesebb feljelentés. Es a hol uzsora miatt folyt is az üldöző eljárás, bizonyára azok voltak a legkevésbé tipikus esetei az uzsorának. Az

igazi, hetvenpercentes, a harmadik bőrt lehántó uzsora esetei titokban maradtak. Az adós türt és fizetett, s *volenti non fit injuria* — más nem törődött az ügyével. Hogy Tóth József valójában üzi-e az uzsorát, vagy nem, azt nem tudni, vagy legalább nem helyes dolog az előtt kimondani rája, mielőtt ezt a komoly és megfontolt bíróságok teszik. De az bizonyos, hogy az ő szép számmal növekedő és szaporodó házai, az ő kis milliócskája, amelyhez még főnyeremény se kellett, se pedig valami örökség, még kevésbé valami vállalati iparkodás — semmi esetre se tüntették fel azt a látszatot, hogy ezt a vagyont nyolc percentre kiadott kötelezvény-kölcsönökből lehetett szerezni. S az ő vagyonosodása kétségen kívül — akár volt abban sok uzsora, akár nem volt — egyenes bujtozás volt arra, hogy mások is a magas percent lován igyekezzenek a biztos és kevés törődéssel járó vagyonosodás felé haladni.

Es van is, nagyon is buján tenyészik az uzsora Aradon. Lehetne is róla bővebben írni, ha a sajtó hivatásáról nem oszlanának kétfelé a vélemények. Az egyik azt vallja: a sajtó hivatása, hogy minden burján irson és üldözzön. Ahová tehát a büntető-törvénykönyv el nem ér, a sajtó hatoljon át a réseken és kulcslyukokon s leplezze le, adja át a közmegvetésnek a biztonságban ugrándozó vétket. A másik ellenben így szól: az ujság csak azt írhatja meg, amit már a bíróság pecsételt meg. Ítélet nélkül a

A kék Isten.

I.

A kék Isten ott állt az egyik Dob-utcai cseskaság kereskedő üzletében a pulton egy ósonka Vénusz, egy kopott Mefisztó és két piszkos Napoleon szobor társaságában. Szép hosszú szakálla volt, görögösen ives arra, magas homlokán felcsapodva a haja és gyönyörű világoskékre volt befestve. Ő volt talán a legelegánsabb az egész társaságban. A többiek kicsit szégyenkeztek is, s ha Vénusznak meglett volna a hiányzó karja bizonyára föbelőtte volna magát az egyik rozsdás flintával, mely a szeraközi falról kacérkodott vele. De így csak türt a két Napoleon ostromlását, s kacérul tekintett néha a kék Isten felé. De a kék Isten hideg volt mint egy májusi hirtelen fagy és szomorú, mint egy ködös szeptemberi délután. Csak olyankor derült fel néha, ha egy-egy előkelőbb látogató tévedt be az üzlet-helyiségbe. Ilyenkor izgett, mozgott csaknem leugrott a magasból.

Egy augusztusi napon fordulat állott be a kék Isten életében. Hirtelen zivatar csapkodta az utcát, s Krausz a boltos kedvetlenül rakkogatót ide oda, midőn kinyílt az ajtó, s Csapó az iró lépett be rajta.

— Szolgálja...

S Krausz már ott sürgött-forgott mellette.

Csapó jókedvű volt s megveregette az öreg vállát.

— Van valami?...

— Parancsoljon. Tessék parancsolni. Nagyon finom smyrnám érkeztek.

Csapó legyintett a kezével.

— Kérem, kérem más is van.

Egymásután rakosgatta eléje a legkülönbözőbb dolgokat, de Csapó mindenre legyintett. Egyszerre megakadt a tekintete valamin.

— Nézze csak, mi az ott?

— Az? az kérem a kék Isten.

Csapó felkacagott. Az öreg pedig nekitüzesedett.

— Igen a kék Isten. Kitűnő szobor. Valódi Rodin. Igen, valódi Rodin. Nézze azokat a markáns vonásokat. Azt az egy-két nagyoló vonást, amely azonban mégis mindent kifejez. Mindent. Az öreg közben odavitte a szobort, úgy magyarázta.

— Nézze ezeket a fenkölt vonásokat. Ezt a kifejezést. Ilyent más nem is tudna alkotni. Csak Rodin. Igen Rodin.

— Es mennyi az ára?

— Az ára. Igen az ára. Nem sok. Husz korona.

Csapó felkacagott.

— Egy Rodinért nem sok. Igazán nem.

Megnézte. Értett hozzá. Valami sokszorosí-
 ipszöntvény lehetett. Erdektelen felét sem érte meg

a tott g kért összegnek. De azért megadta, mert jókedve volt, mert mellét ivesre dagasztotta a nagy boldogság és rütyülni szeretett volna, valami vidám áriát és nem alkudni. Becsomagoltatta és vitte haza. Otthon feltette a szekrény tetejére. Csak úgy felcsapta, de azért jól állt, s a kék Isten büszkén nézett szét új otthonában...

II.

Délután Csapó kicsit idges lett. Szinte görögösen füttyülte az egyik divatos kuplét és sokszor nézte az óráját. Végre megérkezett. Magas szép telt asszony volt. Fiatalos kacagó színekkel, de már nem volt egészen fiatal. Csapó leültette és elővette a számovárt. A tűz telesilant alatta, és belevilágított az asszony nagy diószemeibe. Egy-két percig mintha hidegek lettek volna. Csapó néha el-el mosolyodott, s ilyenkor az asszony ijedten nézett fel rá.

— Látja Margit — kezdte Csapó — milyen bolondok is vagyunk mi. Előttünk van az élet, csak az ajkunkat kellene odanyujtanunk, hogy mienk legyen minden. Minden... és mi nem nyujtjuk, hanem kavargatjuk a teánkat...

— Béla, mit ígért?

— Igen. Hogy nem fogom bántani, csak jöjjön el, de azért se maga, se én nem vettük komolyan az ígéretet.

Az asszony ijedten állt fel.

— Én... én.

sajtónak nincs joga senkit meghurcolni, még ha véletlenül bűnös lenne is. Az újabb törvényalkotásban és törvénymagyarázásban ez az utóbbi fölfogás az elterjedtebb s valljuk meg, ez a sajtónak is kényelmesebb.

Az uzorát tehát ezért nem lehet pusztítani. Vajjon jó lenne-e pusztítani? Emlékezzünk vissza Egan Edére, a Felvidék megmentésére kirendelt apostolra. Mikor egy faluból kiüldözte az uzorást, a falubeli rutén parasztek küldöttséggel keresték föl és kérték, hogy az istenért, hozza vissza nekik az uzorást, mert nem tudnak nélküle megélni.

A nehéz paragrafus.

— A képviselőház ülése. —

Távíratí tudósítás.

Budapest, március 6.

Még mindig a bankjavaslat és még mindig Polónyi. Pedig szombaton már Polónyi nagy dühösen kijelentette, hogy hosszú ideig nem megy fel a Házba, mert kevesen hallgatják a szónoklatát. Amikor a nagyszáju politikus ma fölment, megéljeneztek, Rakovszky István pedig odakiáltotta neki:

— Gyere vissza Géza, minden meg van boesátva!

Polónyi pedig megígérte, hogy beszélni is fog, ha lesz kinek.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 óra előtt megnyitja az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket és az irományokat.

Következik

(a bankjavaslat.)

részletes tárgyalásának folytatása.

Az 5. §. folytatólagos tárgyalásánál

Kállay Ubul kimutatja a szakasz alkotmány- és közjogellenes voltát, amely ezenkívül veszedelmes precedens is alkothat a jövőre. Hivatkozik gróf Andrássy Gyula beszédére, aki történeti adatokkal igazolta, hogy a precedensek milyen veszedelmekkel járnak. A maga részéről is hivatkozik ilyen történelmi példákra. Nem akar bővebben foglalkozni azzal, hogy a főrendiháznak sokkal több jogot biztosít a javaslat, mint a képviselőháznak, sem azzal, hogy

— Csak üljön le; maga sem. Én tudom. Azután várjon, hová menne? Haza? A fényes, de hideg szobákba? A férjéhez? A ki mindent megad magának, csak azt nem, a mire vágyik. Vagy elég boldogság magának nézni azt a szép szürkülő fejet?

Az asszony nem szólt egy szót sem. Csapó pedig most már beszélt hosszan, forrón, beszélt s tücsillámokat csalt ki az asszony szeméből.

— A miénk az élet. A fiataloké. A mi szívünkre fénylik a nap, nekünk dobálja szét sugarait, amit szívünknek kell éreznie jobban a forrót és a hideget. Nézz, hát látott már maga két énekes szerelmes madarat, melyek összekeverülve ne csicseregtek, ne csacsogtak volna: Ne lettek volna boldogok?

Az asszony csak nézte kipirult arccal, lihegő kebelével. Szeretett volna odaborulni a nyakába, összecsókolni az arcát, a vállát, le az ujjhegyéig. S szeretett volna kacagni is hosszsan, vidáman a nagy boldogságtól. De nem dött: Nem mert.

Csapó meg folytatta:

— Igen. A miénk az élet. Ma még a miénk, mert fiatalok vagyunk, mert még feszül az izmunk és a szerelemre feldobban a szívünk. Fiatalok vagyunk, mert még szeretünk és tudunk szeretni és szeretünk, mert még fiatalok vagyunk. Ne dobjuk el a márt, olyan az, mint a kagyló, ha kihalásszuk a miénk s ha visszadobjuk a tengerbe — hiába keressük többé sohasem találjuk meg.

ez a kormány, amely az obstrukció ellen küzd, éppen egy megobstruált javaslatot akar törvényerővel felruházni. Tisza István fölvetette a célszerűség kérdését s erre vonatkozólag kimatatta, hogy ez a javaslat ezt a célt igazán nem szolgálja. Csatlakozik Sággy Gyula határozati javaslatához.

Hammersberg László röviden indokolni kívánja, miért csatlakozik Sággy határozati javaslatához. Rámutat arra, hogy ez a szakasz egy részvénytársaságból közjogi faktort csinál, hogy a főrendiház jogait kiterjeszti a képviselőház rovására. Joggal nevezte el Apponyi Albert gróf ezt a szakaszt mozinak. Hivatkozik Andrássy Gyula gróf beszédére, amelyben olyan alaposan mutatta ki a javaslat alkotmányellenes voltát. Ezzel a javaslattal egy újabb ischli klauzulát akar csinálni a kormány. Ezek azok az okok, amelyek miatt Sággy Gyula határozati javaslatát fogadja el a törvényjavaslatl szemben.

Szebeny Antal a készfizetésekkel kapcsolatban a behozatali vámokról kezd beszélni.

Elnök figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál.

Szebeny Antal áttér a szakasz közjogi hiányaira, amelyek arra készítetik, hogy a javaslattal szemben Sággy Gyula határozati javaslatát fogadja el.

Ostffy Lajos: Ez a szakasz a készfizetések felvételének betetőzése akar lenni, pedig nemcsak hogy nem foglalja magában a készfizetések felvételét, de még csak nem is biztosítja.

(Polónyi beszél)

Szünet után Polónyi ismerteti a készfizetések kérdésének multjait és az 1903 évi Széll féle törvényt, mely a kérdés rendezését biztosította.

A magyar kormány akkor megegyezett az osztrákkal, hogy egyforma törvényjavaslatot terjesztenek majd a két törvényhozás elé. Ismeretes, hogy ebből semmi sem lett az osztrákok perfidiája miatt.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ne használjon ilyen kifejezést.

Felkiáltások balról: Nem perfidia, hanem bornirtság.

Polónyi helyreigazítja tévedését, a frivol szót akarta mondani. Az ötödik szakasz törvényhozási monstruoizálás. Elismeri, hogy alkotmányjogi szempontból nincs sérelem a szakaszban, de van a józan ész szempontjából. Részletesen fejtegeti a szakasz tévedéseit és fogaatkozásait a parlamentáris és miniszteri felelősség szempontjából. Fél háromkor befejezi beszédét azzal az óhajjal, hogy legjobb lenne az ötödik szakaszt egészen kihagyni a javas-

Az asszony hirtelen az órára nézett fel, állt és csókra nyujtotta a kezét.

— Szép volt, nagyon szép volt Béla. Köszönöm, hogy egy ilyen szép délutánt szerzett nekem.

Csapó ránézett az asszonyra.

— Ne . . . ne a kezét . . . Csak egyszer . . . most . . . az ajkát . . . Csak egyszer . . .

Csapó olyan volt mint egy iskolás gyerek és az asszony elmosolyodott.

— Na jöjjön . . .

Csapó megrészegedett. Átkapta vadul és vadul magához szoritotta. Az asszony lihegett, lehunyta a szemét. Csapó lassan-lassan huzta magához. Aztán hirtelen ellökte, hogy újra elkapja és csókolja, tizszer, százszor.

Az asszony nem tudott szólni egy tiltó szót, csak lehunyta a szemét és pihegett. E pillanatban Csapó megbotlott, neki esett a szekrénynek. Egy tompa zuhanás s a kék Isten ott feküdt összetörve a földön. Olyan nevetéses volt így összetört — komolyan! Az asszony ijedten nézett fel, Csapó mormogott valamit. Hanem a pillanat hangulata oda volt. Az asszony megigazitotta a haját, bucsuzott és elment. Csapó nem is tartotta vissza. Hanem mikor mögötte becsukódott az ajtó, odament és nagyot rugott a büszke kék Istenen . . .

ifj. Darvas Lajos.

latból. Ezzel még inkább használnak, mint ártaának a készfizetés dolgának.

Abrahám Dezső politikai és pénzügyi szempontból tárgyalja a szakaszt. Ismerteti az osztrákok állásfoglalását a készfizetések felvétele kérdésében. Beszéde után félbeszakítják a vitát, megállapítják a holnapi ülés napirendjét; az ülés három órákor végződött.

A Kőlcsey-egyesület közgyűlése.

— Bálint Imre szabadelőadása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 6. |

A Kőlcsey-egyesület ma délután 5 órákor tartotta közgyűlését amelyen az egyesület irodalmi zsúrjainak befejezéseül Bálint Imre a Kereskedelmi Múzeum aligazgatója tartott vetített képekkel kísért szabad előadást Bosznia- és Hercegovináról. A vároháza ma délutánra is zsufolásig megtelt az egyesület tagjaival és az érdeklődő közönséggel.

A közgyűlést Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő az egyesület elnöke nyitotta meg hosszabb beszéddel, amelyen vázolta az egyesület harminc esztendei munkásságát. Érdekes képekben állította szembe egymással az egyesület régi kicsinyes viszonyait és ma viruló intézményeit, amelyekből kitűnt, hogy az egyesület fenállása óta milyen hatalmas kulturmunkát végzett.

Szöllősy István ezután titkári jelentését olvasta fel, előadta az 1910. évi zárszámadás és az 1911. évi költségvetés adatait, amelyeket lapunk vasárnapi számában már közöltünk.

A közgyűlés Szöllősy István titkárnak és a számvizsgáló-bizottságnak a felmentvényt megadta, majd Varjassy Árpád elnök egyhangú lelkesedés mellett ajánlotta tiszteletbeli tagul Csernovics Diodort, aki a kincstári birtokon létesített iskolák körül nagy kulturmunkát végzett és az egyesületet ereklýek ajándékozásával támogatta. Javasolta továbbá az elnök, hogy az egyesület fejezze ki hálás elismerését Rozsnyai József dr. iránt, aki ez alkalommal huszonötödör segédkezett az egyesületnek a szöveget kísérő képek vetítésénél. A közgyűlés az elnöki javaslatokat egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

Ezután Bálint Imre tartotta meg szabadelőadását. Előadásának első felében Bosznia és Hercegovina jelentőségét fejtegette Magyarország szempontjából, második részében pedig vetített képek kíséretében mutatta be turisztikai szempontból az anektált tartományok szebb részeit. Rámutatott arra, hogy a magyarság még nem képes az annekszió kereteibe tartalmat önteni A magyarság a harminkekét év óta a birtokunkba jutott tartományok iránt sohase érdeklődött, holott azoknak hozzánk közelebb hozása csakis az érdekszálak erősítése és kölcsönös szimpátia ébresztése útján lehetéges. Ismerteti Bosznia és Hercegovina közigazgatási viszonyait és azt a visszas állapotot, hogy bár a bosnyák tartományi kormány jóakarata ezirányban kétségbe nem vonható a közigazgatási tisztviselőknek csak 3-13 százaléka magyar. Hogy az anektált tartományokat minél közelebb hozzuk, akkor az az első feladat, hogy minél tömegesebben látogassuk természeteti szépségeiket és a szerzett és adott benyomások folytán kölcsönös szimpátia keletkezzék.

Ezután a vetített képek egész sorozatán mutatta be Bosznia és Hercegovina vidékeit embertípusait és athnografiai népességeit.

A közönségnek nagyon tetszett az előadás és végezetül lelkesen megtapsolták az előadót.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) — — — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás) — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetésí osztály — — — —	151
Nyomda — — — —	151

Holtzer Mihály hamisváltó gyára.

*Töredelmes vallomás. — A milliomos
uzsorás tagad.*

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad március 6.

Holtzer Mihály bűnügye vasárnap jutott el fordulójához. A szombati nap az előmunkálatokkal telt el, mert Greén főkapitány a gyanúsított nagykereskedő konok tagadásának megtörésére tárgyi és pszichológiai bizonyítékokat akart összenyújtani, hogy ezeket a gyanúsított elé tartva, őt vallomásra bírja. Habár még szombaton kétségesnek látszott, hogy a nyomozás a perrendtartás által a rendőrség részére kiszabott negyvenöle óra alatt pozitív eredménnyel jár, a főkapitány ha subjektíve megerősödött az a hit, hogy Holtzer bűnös és vallani fog. Mikor szombat este kihirdette előtte az előzetes letartóztatási határozatot Holtzer megtört és látszott rajta, hogy huzakodik magával. Cinizmusa alábbhagyott és Greén azzal a tudattal távozott már szombat este tizenegy órakor a hivatalából, hogy a bűnösséget rábizonyítja foglyára. Bizott abban is, hogy a fogda éjszakai magánya segítségére lesz, de arra is számított, hogy vasárnapra tanukkal is igazolni tudja Tóth és Holtzer közötti üzleti összeköttetésnek nemcsak bensőségét, hanem természetét is.

Ezért még szombaton megtett minden intézkedést aziránt, hogy tanuk álljanak rendelkezésére, ha vasárnap még egyszer vallatásra fogja a váltóhamisítót.

Vasárnap reggelre több idézést bocsátott ki ezek között legtöbb eredménytel járthurzó Józsefné megidéztetése. Az ő vallomása már biztos talajt adott ama előleges vélemény alá, hogy Holtzer és Tóth üzleti manipulációi kelemetlen következményeket szültek az előbbire nézve és ösztönszerűleg is szabadulni szeretett volna azoktól. Ez a gondolat igen termékenynek bizonyult, mert mikor Holtzer a vasárnapi kihallgatás során látta, hogy a főkapitány ismeri úgy az ő, mint Tóth pénzügyi műveleteinek természetrajzát, úgy érezte, hogy az ő szenvedéseinek megórtóját kell a főkapitányban tisztelnie és kiöntötte előtte a lelkét. Fényes eredménye ez Greénnek, aki a legszubbtilisebb eszközökkel, ember és világismeretének nagy gazdagságából segítségül vett tudásával kényszerítette reá a nem közönséges elméjű, tapasztalt és a büntető törvénykönyvvel több ízben már szembenézett embert arra, hogy töredelmesen beismerje bűnét, amelynek elkövetéséről pozitíve csak ő tudott és az állítása szerint csak Tóth József tudhatott.

Ma kora reggel rendkívüli kiadásban tudattuk olvasóinkkal a nagy bűnpernek ezt a fordulóját.

Megirtuk röviden, hogy vasárnap állandóan folyt a kihallgatás Greén Nándor tb. r. főkapitány előtt. Holtzer ismét tagadott, de egyszer elszólta magát. Ez így történt.

— Én sejtettem — mondotta a főkapitány a vallatás során — hogy maga nem kapta meg hiánytalanul a 200 ezer koronát. Tudom, hogy Tóth nagy percentre dolgozott. Valószínű, hogy csak a háromnegyed részét kapta meg.

Holtzer beugrott ennek és haragosan felelte:

— Az a vén gazember a felét sem adta a 200 ezer koronának.

Amikor Holtzer látta, hogy elsiklott a keresztkérdésben, kijelentette, hogy vallani kíván.

— Jó bevallok mindent, de azt a vén bűnöst is magammal rántom. Engedje meg fő-

kapitány ur, hogy kissé pihenjek és rendezem a gondolataimat; majd délután vallok. Nagyon kérem legyen olyan jó addig adjon egy cigarettát.

Délután a főkapitány ismét felhozta a kereskedőt, aki töredelmesen vallott.

— Van vagy tizenöt éve — mondotta, — hogy először fordultam Tóthoz. Adott, mert tudta, hogy jó üzletem van. A kölcsönösszeg felét állandóan levonta kamat fejében. Így nem sok hasznát vettem a kölcsönöknek, azért elhatároztam, hogy még több pénzt kérek tőle. De ő megtagadta ezt. Azt mondta, hogy valami jó kezeset szerezsek, akkor ad pénzt. Erre a Károlyi Gyula gróf ur, Urbán Iván ur és a többi gazdag mágnás urak neveit odahamisítottam a váltókra s ezekre kértem Tóthtól pénzt.

Erre persze megnyitotta az erszényét. A váltón szereplő összegek háromnegyed részét azonban mindig levonta kamatnak. Később felvilágosítottam Tóthot, hogy az aláírások hamisak. De ő nem is vette ezt rossz néven, mert tudta, hogy ezzel az aláírással egyszer és mindenkorra kiszolgáltattam magamat neki. Ettől fogva valósággal nyuzott. Folyton kamatokért zaklatott és én fizettem mert féltem, hogy kiszolgáltatom a bíróságnak. Mondhatom, hogy a 205,000 koronából 30000 korona se maradt meg nekem. Kérem a rendőrséget, hogy Tóthot, aki az én bűntársam, szintén tartóztassa le.

Amikor Holtzer befajezte vallomását, letérdelt a főkapitány előtt.

— Köszönöm főkapitány ur, hogy alkalmat adott a vallomásra és a lelkiismeretemet megnyugtathattam.

Vasárnapi kihallgatások.

A munkaszünet dacára már kora reggel helyén volt mindenki a rendőrség bűnügyi osztályába, hogy tovább dolgozzanak annak a nagy arányú bűnpernek felderítésén, melyhez fogható régóta nem foglalkoztatta a rendőrséget.

Szombat este azzal bocsátotta el Greén főkapitány Holtzert, hogy ráfogja bizonyítani bűnösségét.

— Ha nem egy nap, úgy egy hét alatt ha nem egy hét alatt, de egy hónap múlva, sőt ha kell egy évig is dolgozom ezzel az ügygyel, mert meg vagyok győződve, hogy ön bűnös — mondotta Holtzernek.

— Tessék — felelte ez cinikusan, — bizonyítsam, ha tud a főkapitány ur.

Ez a kijelentés is olyan benyomást keltett, hogy Holtzer bűnös. Régi tapasztalat, hogy a „nehéz” bűnösök öntelten és mintegy fennhéjázva bizakodnak a maguk munkájába és meggyőződésük szerint úgy elvégztek mindent, hogy kézzel fogható bizonyítékot ellenük szerezni nem lehet.

— No majd bizonyítok — felelte Greén.

És vasárnap reggel már bizonyítania sem kellett. Holtzer önmaga nyújtotta az első lépést, amelyen fel lehetett jutni a bűnhalmazat elé magas tetejéig.

(A vallomás.)

Tíz órakor maga elé állította Greén a gyanúsítottat, akin meglátszott egy cellában átvirrasztott éjszaka minden fáradtsága, kimerültsége és szenvedése. Székkel kínálta meg Greén a lábán alig álló embert, aki meredten bámult maga elé, sápadt arcán többször ideges rángatózás volt észrevehető.

Greén felszólította, hogy a hamis váltók közül keresse ki azokat, amelyek mint üzleti fedezeti váltók kerültek Tóthhoz.

— Több ilyen van körülbelül tiz-tizenöt-ezer korona az összegük.

— Ezek értékét tehát maga az üzletében használta fel fel — kérdezte Greén.

— Igen — volt a válasz.

— És maga, akinek olyan jó üzlete volt, miért ment ilyen aránylag csekély összeg miatt Tóthoz pénzért, aki bizonyára jól megfizettette magának a szivességet. Látta Holtzer én elhiszem, hogy maga nagy kamatot fizetett Tóthnak, de arról is meg vagyok győződve, hogy aki ezeket a gavallér váltókat leszámítottatta az öregnél az az összeg háromnegyed részét sem kapta meg. Ismerem az öreg üzleti elveit, nem bánt valami kiméletesen az üzletfeleivel.

— Micsoda, mondotta eksztázisba jöve és a székről felugorva Holtzer — nem bánt kiméletesen? Véreznem kellett mert még a negyed részét sem kaptam annak, amelyiről e váltók ki vannak állítva. Harminc és ötven százalék a legkevesebb amit fizettem neki érték.

Valósággal kimerült, míg ezeket mondotta. Visszahanyatlott a székre és újra maga elé bámult. Majd felvetette a fejét és a szemei tüzből égtek. Látszott rajta, hogy a harag és gyűlölet ébredt fel benne üzletbarátja iránt. Green ezt a momentumot használta fel a vallomás megtételéhez.

— No látta Holtzer, hogy mégis csak maga vitte el azokat a váltókat Tóthhoz. Jól tette, hogy beismerte. Ebből csak előnye lehet, mert a törvény a töredelmes vallomást enyhítő körülménynek tekinti. Most, hogy már itt tart, higgadjon le és mondjon el minnent mert a tagadás már csak ártana az ügynek.

— Arra kérem a főkapitány urat — mondotta Holtzer — hogy most ne folytassa a vallatást. Nem jól érzem magam, szivbajos ember vagyok, nagyon ki vagyok merülve. Lenne egy másik kérésem is. Szenvedélyes dohányos vagyok, engedje meg, hogy egy cigarettát elszívjak. Szivarfüstnél jobban tud az ember gondolkodni és ha rendbe szedtem egy kicsit a gondolataimat, elmondok mindent. De remélem, hogy nemcsak én jutok börtönbe, magammal viszem a megrontómat, ezt a vén uzsorást is.

— Mindkét kérelme teljesítve van — mondotta a főkapitány. Ha akar, hozhat magának ebédet is, mert joga van ahhoz, hogy saját költségén táplálkozzék.

Tizenegy órakor visszakísértette a főkapitány Holtzert a cellájába, aki lefeküdt és csakhamar el is aludt.

(A hamis ékszerek.)

Még be sem tette maga után az ajtót Holtzer, mikor megjelent a főkapitány előtt Tóth József és kérte, hogy vele újból vegyenek fel jegyzőkönyvet, mert ismét akadt mondani és átadni valója.

Kabátjának belső zsebébe nyult és abból két ékszer tokot és egy váltót vett ki.

— Ezeket a dolgokat utólagosan találtam meg — mondotta. Ez itt egy gyémánt kövekkel kirakott nyakék és két gyémánt köves függő, továbbá arany óra aranylánccal. — Ezerkétszáz koronát adtam Holtzernek reájuk kölcsön, itt a váltó is az 1200 koronáról. Az ékszerekről adtam egy elismervényt Holtzernek.

Na ez ugyan nem ér meg 1200 koronát — mondotta Greén — hát nem látja, hogy ez nem gyémánt, hanem hamisítvány. Harminc krajcárért egy tucatot kaphat a bazárban.

Majd elájult az öreg milliomos e szavakra.

A „gyémánt ékszerekről” kiállított elismervényt megtalálták a Holtzer József üzletében lefoglalt iratok között. Abban csakugyan

az áll, hogy valódi gyémánttal kirakott ékszereket vett át Tóth Holtzertől.

— Hát nem nézte maga, mikor Holtzer magának átadta az ékszereket — kérdezte Green — husz gyerek is megismerheti, hogy ez hamisítvány.

— Nem néztem én meg tekintes uram, mert egyrészt biztam benne, másrészt meg váltót is adott.

Később ki fog tűnni, hogy ezek az állítások nem felelnek meg a valóságnak.

A főkapitány átvette a zálogtárgyakat és a váltót és a többi bűnjelhez csatolta.

(Terhelő tanuk)

Most pedig nevezzen meg tanukat arra, hogy Holtzer magához sűrűn ellátogatott és egyáltalában olyanokat, akik tudják bizonyítani a maguk között fennállott üzleti viszonyt, mert Holtzer tagadja, hogy a váltókat ő vitte volna el. Tóthnak a főkapitány nem tett még említést Holtzer nyilatkozatáról.

— A gazdaasszonyom *Thurzó Józsefné*, a fia látták nálam Holtzert, sőt azt is tudják, hogy Holtzer a hetesével többször küldött bort nagy urak nevében.

A főkapitány rögtön megidézte a bementeket délutánra. Délelőtt a detektívek is kuttattak és több helyen megállapították olyanok neveit, akik látták időközönként Holtzert Tóth lakásán, sőt olyan tanu is akadt, aki tudott arról, hogy Holtzer pénzt vett fel Tóth lakásán.

Délután négy órakor folytatódott a nyomozás.

Elsőnek *Thurzó Józsefnét* hallgatta ki Green. Tetőtől talpig modern gyász ruhában, szépen kiöltözve jelent meg Tóth József egyetlen bizalmasa a rendőrségen, fia társaságában, hogy megtegye terhelő vallomását Holtzer ellen.

— Én lakom egyedül Tóth József házában, én főzök neki és én gondozom. Tudom, hogy kik járnak hozzá és kikkel áll üzleti összeköttetésben — mondotta *Thurzóné*. Nála ismerkedtem meg Holtzerrel, aki körülbelül tizenöt év óta jár Tóthhoz és vesz fel tőle pénzt váltóra. Panaszkodott is nekem több ízben, hogy a Holtzer nem fizet pontosan és pedig amiatt, hogy drága kamatot kell fizetnie. Fiaimnak Holtzernál szoktam ruhát vásárolni. Egy ízben bent voltam az üzletben, az öreg Holtzer is ott volt. Felöltöt vásároltam a kisebbik fiamnak. Holtzer behívott az irodába és ismét panaszkodott, hogy nem bírja már Tóthot eléggé tömni pénzzel. Majd pedig minden átmenet nélkül így szólt:

— Lásd *Thurzóné* én magát boldoggá tudnám tenni örök életére. Tóth öreg, beteges ember, a guta kerülgeti és bármely pillanatban rosszul lehet. Arra kérem, ha hirtelen valami baja lenne az öregnek, szaladjon el értem, én rögtön elmegyek, a többi aztán az én dolgom. Nem feledkezem meg magáról se, *biztosítom, hogy gazdag asszony lesz örök életére.*

— Én — folytatta *Thurzóné* — visszautasítottam ezt az ajánlatot és tiltakoztam az ellen, hogy engem valami bűnbe keverjen.

Mit gondol — kérdezte Green — miért állott Holtzer érdekében, hogy az öreg rosszul léte alkalmából ott jókor megjelenhessék?

— Azt hiszem, hogy Holtzer tudta, hol tartja Tóth az ő váltóit és arra számított, hogy magához veheti és így megsemmisítheti a tartozásának bizonyítékait.

— Arról tud-e, hogy bort szállított előkelő emberek nevében Holtzer az öreg urnak?

— Tudok, mert én vettem át a bort. A Holtzer hetese hozta több ízben, egyszer azzal

az üzenettel, hogy Naotnébel Ödön főmérnök ur küldi, majd pedig egy kis hordó vörös bort, hogy Szathmáry ur küldte.

Ifju *Thurzó József* is hasonló értelemben vallott a borok átvételét illetőleg és megerősítette, hogy a hetes többször mondotta, hogy valamely nagy ur küldi Holtzer által a bort Tóthnak.

(„Vallani fogok.”)

A tanuk kihallgatásának befejeztével hozta fel a főkapitány Holtzert cellájából. Mikor a bünyügyi osztály előszobájába lépett szembe találta magát a távozóban lévő *Thurzónéval*. Ha lehetett, még sápadtabbá vált és nagyott sóhajtott mikor az asszony szemével találkozott a pillantása. Ezt jól megfigyelte és elmondta a főkapitánynak. Holtzer tisztában volt azal, hogy *Thurzóné* vallomása végzetessé lehet ő reá nézve.

— Mikor a főkapitány elé lépett így szólt:

— Rendbe jöttem magammal, *vallani fogok*, könnyíteni akarok a lelkiismeretemen. Tessek kérdezni.

— Mondja el miképpen került üzleti összeköttetésbe Tóthtal?

— Ezelőtt huszonegy esztendeje, 1889-ben történt. Nagyon rosszul ment az üzlet és a fizetésem alkalmával a pénzügyek elutasították váltóimat. Nem emlékszem, hogy kiadta a tanácsot, de valaki rábeszélte, hogy Tóthhoz forduljak kölcsönért. Hogy megnyerjem a jóindulatát, azzal a hazugsággal mentem el hozzá, hogy olesón tudnék neki ruhát eladni, mert végelájdón vettem egy nagyon jutányos partit. Ennek volt fogatja. Az öltöny, melyet nyolc forintért adtam neki, magamnak huszonkét forintomba került. Nagyon megtetszett Tóthnak az élelmességem és adott pénzt váltóra.

Az összeg felét rendszeresen levonta kamatokra, de harminc percentnél soha sem adott olesőbb pénzt. Néhány esztendő alatt körülbelül tizenötezer forintjával tartoztam. A tőkét törleszteni nem tudtam, de a kamatokat pontosan fizettem. Lassankint azonban a kamattartozás is szoporodott, mert ha egyszer-másszor elmaradt a fizetés erről is külön váltót vett és *kamatos kamatot is fizettetett*. Voltak nagyon rossz éveim és így esett meg, hogy a kamatösszegekről adott váltóim tullepték az eredeti tőketartozás összegét. Ekkor arra a megegyezésre jutottam Tóthtal, hogy a tizenötezer forintot, a tőkét kifizetem, ha a kamatokat redukálja. Megtörtént. *Harminc százalék helyett csak husz százalékot számított*. Kifizettem a tőkét. Ekkor azonban Tóth azzal állott elő, hogy az én váltóimat többé nem fogadja el, hanem keressek kezeset.

— Ki ir nekem alá kérdeztem?

— Ugyan mit komédiázik Holtzer ur — mondotta — magához elég nagy ur jár, kérjen meg egyet szívesen „alá engedi irni a nevét.”

— Csak nem tehetek ilyesmit — szóltam — elérve a célzást — *hisz ez váltóhamisítást*.

— Az nem baj, mert a nagyurak nem fognak perelni.

— Megengedtem magam győzni és megtörtént az első hamisítás. *Károlyi Gyula* gróf nevét irtam egy 6000 koronás váltóra, melyért egy fillért sem kaptam, mert elmaradt kamatok fejében adtam Tóthnak, aki ezért kiadta egy két ezer koronás váltómat. Ott történt az ő lakásán. Ezután már a torkomon tartotta a kést és valahányszor kevesebb pénzt vittem neki, mint a hogy ő várta, egg-egy váltót hamisítottam velem. Csak elismert gazdag emberek, jól fizető nagy urak nevét engedte eleinte a váltókra hamisítani. Így kerültek oda: *Urban Iván, Károlyi Gyula* gróf, *Justh Gyula*,

Königsegg Fidél gróf, *Vásárhelyi Béla*, *Breda Viktor* gróf, *Spilka Antal*, *Purgly János*, *Lócs Rezső*, *Virágh Lajos*, *Kotsis Lajos*, *Nachtnébel Ödön*, *Reicher Károly*, *Bohus Zsigmond* és *László bárók*, *Kintzig János*, *Sármezey Endre*, *Purgly Vilma* és sok más előkelő egyének nevei.

Később az öreg már nem is kívánta, hogy jó nevek legyenek, csak hamisítás legyen, az is elég volt neki. Meg sem nézte a váltót, látta, hogy én írom a hamis nevet és ez elég volt. Tudta, hogy a kezében tart. Így keletkeztek: a *Lócsi Rezső*, *Vásárhelyi Gábor*, *Urban Emil* és *Péczei Vilmos* és egyéb fiktív nevekkel ellátott hamis váltók. Ugy látszik, hogy valamire készült ellenem, de minthogy *cinkostársamnak tudta magát*, nem mert nyíltan fellépni és ezért azt a tört készítette részemre, hogy *Sarlot* főkapitány nevét is odairatta velem egy váltóra. Gondolta, hogy a főkapitányhoz beállit majd ártatlan arccal és ez észre fogja venni a hamisítást és megindul a lavina. Így is történt, a hogy kieszelte.

— Annak bizonyítására, hogy Tóth nem kívánt mást, minthogy az elfogadó neve legyen jó a váltón, méltóztassék megnézni, hogy valamennyi váltón a többi név olvashatatlan irka-firka.

— Mikor az üzletemet a fiamnak adtam át és a magánéletbe vonultam vissza, akkor arra kényszerítet, hogy a fiam és a feleségem nevét is odahamisítsam a váltókra, de az ilyen aláírásu váltóknál sem fiam, sem feleségem soha sem tudtak meg semmit, valamint, hogy nem voltak beleavatva abba a bűnös manipulációba sem, melyet én Tóthtal együtt évek hosszu során át folytattam.

— Nem igaz az, hogy én csak egyetlen egyszer is említettem volna előtte, hogy valamelyik ur az én révemen kölcsönt akart tőle venni. Nagyon jól tudta ő, hogy csak a fiam vevői és készpénzzel fizetnek, nincsenek kölcsönre utalva. De minthogy sokszor fordult meg az üzletemben, rendszeren ott szokta átadni a kölcsönkért összeget — látta, hogy én kikkel állok üzleti összeköttetésben és ebből merítette azt a hitet, hogy ezek az urak esetleges botrány elkerülése céljából nem tesznek ellenem és ellene feljelentést, sőt még azt is hitte, hogy egyik-másik fizetni is fog.

— Az utóbbi években teljesen urrá lett felettem. Én nekem üzletem már nem volt és abból éltem, amit gyermekeimtől és szegedi rokonaimtól kaptam. Ezt a helyzetet arra használta ki, hogy mind több váltót hamisított a fiam nevére, akit én arra voltam kénytelen szorítani, hogy emelje fel a havi segélyemet. Amint ezt Tóth megtudta, rögtön nagyobb összegekről állította ki azokat a váltókat, melyeket a fiam nevére hamisítottam.

— Ami a bor küldését illeti, az ugy történt, hogy Tóth hasbajról panaszkodott és azt mondta, jó vörös bort kellene innia. Tudtam, hogy fukar és nem ad ki magára tiz krajeárt, felajánlottam, hogy küldök neki abból a borból, melyet én *Szathmáry-Király Gyulától* vettem és így is történt. Soha sem mondtam neki, hogy ez vagy az az ur küldi neki a bort. Erre nem volt szükség, mert nagyon jól tudta, hogy azok az urak miként „irták alá” a váltókat. Mi ketten együtt követtük el a váltóhamisításokat, ezt Tóth nagyon jól tudja. Mint-hogy én utóbbi időben betegeskedtem és Tóth attól tartott, hogy meghalok és nem marad utánam vagyon, jónak látta most előállani a leleplezéssel, gondolva, hogy a bűnpörben még megmenthet valamit abból a kétszáz ezer koronából, melyért ő nem adott harmincezeret sem. Ez a tiszta valóság főkapitány ur.

(Az ég áldja meg főkapitány urat!)

Egész testében remegett az öreg ember, mikor befejezte vallomását, melynek folyamán minden egyes váltóra Greén külön kérdezte meg vajjon mikor állította ki és Tóth jelenlétében-e?

A vallomás közben nem egyszer fakadt sírásra Holtzer aki beismerésének jegyzőkönyvbe vétele után imára tette össze kezét és így kiáltott fel:

— Az ég áldja meg főkapitány urat, amiért módot adott, hogy a lelkemen könynyitsek.

Este nyolc órakor fejeződött be a kihallgatás és Holtzert lekisérték cellájába.

A hátfői nyomozás.

— A megvádolt milliomos tagad. —

Ma reggel a még rendelkezésre álló adatok összegyűjtésével és Holtzer vallomása folytán szükségessé vált kihallgatásokkal kezdette meg a rendőrség a nyomozás kiegészítését, melyet bevégzett és annyira fejlesztett, hogy az egész anyag együtt van és lehetővé vált Holtzernek az ügyészséghez való átkísérése.

Amint látható Holtzer vallomása és Tóth József már ismertetett feljelentése között igen nagy eltérések vannak és Green főkapitány ezeket már a nyomozás alatt tisztázni akarta. Szükségessé vált Tóth újabb kihallgatása azért is, mert Holtzer nem fukarkodott súlyos vádakkal illetni a kétségtelenül legalább is kétes tisztességu üzleti elvek alapján dolgozó milliomost.

Délelőtt tizenegy órakor jelent meg Tóth a rendőrségen, ahol Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy hallgatta ki. Mikor a rendőrhadnagy megismertette vele Holtzer vallomását a nyolcvan esztendő és nyugodt természetű öreg ember korát megcsufoló fürgeséggel ugrott fel a székéről:

— Hazudik az az ember, minden szava hazugság. Soha életemben senkitől többet a törvényes kamatnál nem szedtem. Ez a hála, amiért husz éven át én tartottam benne a lelket és segitettem vagyont szerezni. Mindenét a miye van nekem köszönheti. Az az igaz, hogy ő szedett uzsora kamatokat azokról az uraktól, akiknek a váltóit hozzám elhozta leszámítolni. Csak nem hiszik neki el, hogy én tudtam, hogy a váltók hamisak.

Behizelegte magát hozzám és bizalmat kellett bennem. Sokszor voltam az üzletben, mikor ezek az urak ott rendelték, vagy bevásároltak és akkor engem félrehívott és így szólt: „Látja Tóth ur, ez az ur most ötezer korona árut rendelt és azt váltóval fizeti, mert meg van szorulva pénz dolgában és hozzám nagy bizalommal vannak.”

— Nem igaz, hogy nekem kamatok fejében tartoznék. Ő nekem csak annyival tartozik, amennyi üzleti váltó van a 137 darab váltó között. A többit mind készpénzben fizettem a kezéhez abban a tudatban, hogy az elfogadóként szereplő részére veszi fel a pénzt. Soha se vontam le többet, mint nyolc százalékos kamatoknak három hónapra eső részét. Fentartom mindazt, amit feljelentésemben eladtam és hazugságnak jelentem mindazt, amit Holtzer ellenem bement. Most sajnálom, hogy tanuk nélkül tárgyaltam vele, de hiszem hogy az igazság ki fog derülni. Most még feljelentem őt a gyémánt ékszerrel történt becsapás miatt is.

(Holtzer a gyémánt ékszerekről.)

Tóthot kihallgatása után elbocsátották a rendőrségről és ismét Holtzerrel foglalkozott a főkapitány.

Nevetve fogadta Tóth vallomását és szóról-szóra fenntartotta, amit vasárnap este mondott jegyzőkönyvbe. Ezután a gyémánt ékszer kérdését akarta tisztázni a rendőrségen.

— Tóth azt mondja — szólott — hogy maga becsapta őt a gyanus ékszerrel, melyet zálogba adott, mert ő meg sem nézte, mikor magától átvette, annyira bizott a szavaiban.

— Ez szemem szedett hazugság — mondotta Holtzer. Ezerkétszáz koronára volt szükségem és Tóth csak zálog ellenében volt hajlandó pénzt adni. Elvittem hozzá a feleségem ékszereit és egy 1200 koronáról kiállított váltót. Átvette a váltót és az ékszert, de pénzt nem adott. Azt mondotta, hogy előbb megbeszéltem és ha megér 1200 koronát, akkor másnap kifizeti a pénzt. Így is történt. Másnap elmentem hozzá és azt mondotta, hogy megbeszéltem az ékszert de az csak nyolcszáz koronát ér és csak annyit hajlandó rá adni. Mint-hogy nekem az 1200 koronára szükségem volt, azt az ajánlatot tettem, hogy ott hagyom az ékszert és adok egy 1600 koronáról szóló váltót. Ebbe belement Tóth. Adott 1200 koronát és kapott egy 1600 koronás váltót és az ékszereket, melyeknek átvételét még egy külön elismervénnyel is megerősítette.

(Hol van a kétszáz-ezer korona.)

Tóth vallomása szerint Holtzer a pénzt nem magának tartotta meg, hanem a kibocsátóként szereplők részére vette fel. Holtzer szerint csak legfeljebb harmincezer koronát vett fel a tőkepénzestől.

Egy tanu azonban önként jelentkezett és azt mondja, hogy a pénz igenis kétszáz-ezer korona és azt Holtzer magának tartotta meg. Ez a tanu Moskovitz Jakab ruhakereskedő, akit betegágyában hallgatott ki Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy.

— Sem ellenségeskedésből származó rossz indulat, sem a konkurrencia révén keletkező irigység nem vezérel, hanem a tiszta igazság felderítése miatt akarok vallani — mondotta a tanu. Holtzernek üzlete ezelőtt tíz éve még ilyen kis terjedelmű volt és annyira rosszul állott, hogy sem áru, sem pénz hitele nem volt. Én adtam neki kölcsön több ízben árut és pénzt is, tehát egész pontosan ismeri a viszonyait. Tudom, hogy mennyit lehet szerezni egy olyan ruhakereskedésben, mint Holtzeré volt. Ma az áruraktára többet ér százezer koronánál. Tehát az öreg által hamis váltók alapján kicsalt pénz a Holtzer József üzletében van.

A főkapitány ezt a vallomást Holtzer elé tartotta, aki erre azt válaszolta, hogy az teljesen alaptalan. A fia üzlete az utóbbi időben nagyon fellendült. Csak megrendelések révén többet forgalmazott az utolsó két évben száz-husz ezer koronánál, amin annyit keresett, hogy a vagyona legalább ötven-hatvanezer koronával növekedett. Ehhez hozzáadandó még a kész áru forgalomból eredő haszon.

(Holtzer rosszul lett.)

A mai nap folyamán kihallgatták Holtzer hetesét is aki Thurzónéval szembesítettek és aki beismerte, hogy ő vitt többször bort Tóthhoz de egyszer sem mondotta, hogy ez vagy az ur küldeti a gazdája által.

Eppen ezt a vallomást akarta Szepekovszky rendőrhadnagy Holtzer elé tartani, egyszerre elsápadt teljesen megtört és a szívéhez kapott:

— Nagyon rosszul vagyok — tessék abba hagyni a vallatást — mondotta. Asztmában szenvedek és rohamom van.

Azonnal ablakot nyitottak és a friss levegő üdítőleg hatott.

Majd pedig Green főkapitány elküldött Holtzer lakására rendesen használt orvosáért és levezettette őt a cellába. Az inspekciós rendőrorvosért küldöttek és Kabdebó György dr. megvizsgálta a beteget cellájában. Konstatálta,

hogy állapota súlyos és feltétlen nyugalomra van szüksége.

Holtzer ezután már nem is került többé a főkapitány elé. A nyomozás be volt fejezve és és annyira megérlelve, hogy a bizonyítékok alapján a letartóztatása fentartható volt.

Az iratok összeállítása után Holtzert délután négy órakor Green kocsin átkísértette az ügyészségre.

(Az ügyészségen)

Miután Holtzer jobban lett, előállott a 43. számú egyfogatu és a ruhakereskedőt beemelték a kocsi. Mellette Rasztig detektív foglalt helyet, a bakra pedig egy közrendőr telepedett. Két perc múlva a kocsi az ügyészség kapuja előtt állott meg. Rasztig és a közrendőr feltárogatták a lépcsőn Holtzert, aki közben nagyokat nyögött, de a folyosón már támogatás nélkül haladt, Dezsőffy Mihály fogházfelügyelő a 23. számú első emeleti cellában helyezte el ideiglenesen a ruhakereskedőt. Ez egy világos, barátságos szoba, az ablaka a Marospartra néz és mint az egész fogház, ez is villanyvilágítással és központi fűtéssel van ellátva. Holtzer, aki nagyon sápadt volt, ivóvizet kért, aztán leheveredett az ágyra. Holnap már az ügyész és a vizsgálóbíró fogják intézni a váltóhamisító további sorsát.

Hamis váltók az aradi pénzüintézetekben.

— Amiket gyorsan kiváltottak. —

Azt már említettük, hogy a rendőrség lefoglalta Holtzer Mihály üzleti könyveit s abból akarta megállapítani a Tóthtal való összeköttetés irányát. A könyvekben azonban Tóth neve nem fordult elő. De feltűnt Greén főkapitánynak, hogy Holtzer könyveiben sok jómódu aradi polgár neve szerepel mint váltóadós. Többek között ott találta Kráitz Lajos dr. aradi ügyvéd, József főherceg uradalmi jogtanácsosa, Sulkovszky József anyagi és személyi gondnoka nevét, akiről nem hihette, hogy az is váltót írjon alá Holtzer Mihálynak. A főkapitány azonban egyelőre várt, azt gondolván, hogy az érdekelt személyiségek majd jelentkeznek.

Egy váratlan dolgot nagy segítségére volt Greénnek abban, hogy ez újabb hamisítványokat felderíthesse. Tudomására jutott ugyanis, hogy egy előkelő aradi pénzüintézet vezetője szombaton éjszaka nagyobb kávéházi társaságban ezt a kijelentést tette:

— Egész csomó Holtzer-féle váltó kerül a mi pénzüintézetünkhöz visszleszámítolás végett. Én reeszkomptálom, mert a kezesek gazdag aradi urak. Például Kráitz Lajosnak vagy tíz olyan váltója fordult meg nálam, melyen Holtzer is szerepel.

Amint Greén ezt megtudta, azonnal elküldött Kráitz lakására egy detektívot és megkérdezte tőle, hogy irt-e alá Holtzernek váltókat?

— Régebben egy 900 koronás váltót irtam neki alá — mondta Kráitz. — A Sulkovszky uradalom eselédéi számára csináltattam ruhákat és én — amint Sulkovszky anyagi gondnoka — a Holtzer biztatására váltót adtam a 900 koronás rendelésről. Ez az egyetlen váltóm áll fenn; ha több is van forgalomban a nevemmel kapcsolatban, az hamisítvány.

E kijelentés következtében a főkapitány azonnal átírt az aradi összes pénzüintézetekhez, hogy közöljék vele a Holtzer-féle váltók jegyzékét. A könyvek szerint ugyanis Holtzernek legalább 60—70 váltója forgott a pénzüintézetekben. Green nem tudta, hogy ebből mi a valódi és mi a hamisítvány?

Még mielőtt a rendőrség lefoglalhatta volna a Kráitz dr. nevére hamisított váltókat, amelyek összege 35 ezer korona lehet, azokat

amelyet városi szem nagy ritkán ha lát. Agyagos a földje, a mestergerenda arasznyira fenyeget a fejem fölött, a sarokban pedig hatalmas, a szoba harmadát elfoglaló bubos kemence fehérik. A bubost nem fűtésre használják. Drága dolog áttüzelni egy ilyen nagy szerszámot, az olcsóbb pléhkályha is megteszi. A két sarokban két magasra megvetett ág, az ablak mellett a szoba egyetlen fényűzése egy ütött-kopott íróasztal régi újságlapokkal árjegyzékekkel ringy-rongy papirokkal. Az ág mellett egy szekrény ingadozik, a falakon rossz olajnyomású szentképek, az ajtó mellett pedig szenteltviztartó mutatja, hogy Tóth Józsefben mély vallásos érzés lakik. A bubos is jól ki van használva. A Választó-utcai milliomos úgy látszik ismeri a kollegái szokását, hogy a kandalló párkányára nippeteket szoktak elhelyezni. A nippetek ugyan kissé furesza alakot öltenek. Csorba szélű tányérok, két pohár, egy csomó üres üveg, az egyikben petróleum lehet, a szagáról felismerem. Szőnyegnek, pallónak nyoma sincs, a két kicsi ablak is függöny nélkül disztelenkedik. Az egyedüli ami az ócskaságokkal telezsufolt szobába némi kis szint hoz be az a néhány cserép virág, futóka féle, zöld és illatozó, amit az ablakpárkányra tettek, hogy legalább annak jusson egy kettő a koratavaszi napsugár csókjaiból.

Ketten vannak a szobában; Tóth József, egészséges pirosarcu ember, közép magas, dus fehérbajjal, meg a háziasszonya, özv. Thurzóné, sovány kis asszonyszemély élénk szemekkel, a hangja éles és kiméltlen, hozzászokott hogy ő rendelkezék a házban, szangirnikus kis nő mindig harcrakész és elszánt arra, hogy semmi körülmények közt nem hagyja Tóth uram jussát.

Bizalmatlanul fogadnak, amikor előadom jövetelem célját. Tóth József nem akar tudni semmiről, ő elmondta a rendőrségen, ami mondani valója volt, tőle irhatnak az újságok, amit akarnak. Thurzóné segít neki:

— Nem mondunk semmit. Előbb sértegetik az embert, meg mindennek elmondják, aztán a nyakunkra jönnek. A tekintetes urat is mindennek kiszerveztették.

Látom, hogy így nem érek célt. Meg kell kerülni a dolgot.

— Há csak azért szerettem volna megtudakolni egyetmást, mert a Holtzer sulyos beteg. Összeszett ma a rendőrségen és azt hajtogatta, hogy nem éri meg a reggelt.

Erre aztán felélénkült Tóth József arca:

— Beteg? Dehogy beteg. Gazember az, nem beteg. Tetteti magát, így akar megszabadulni. A mióta én ismerem, sohase volt beteg. Pedig ő sokkal fiatalabb, mint én. Nincs több hatvanhat évesnél.

— Hát Tóth bácsi mennyi?

Az öreg büszkén dülleszt ki a mellét.

— Mult hónapban voltam nyolcvan. Annyi épen mint a király. De egészséges vagyok hála istennek. Semmi bajom. Jól hallok, jól látok. Pedig nekem nincsenek parkettás termeim, mint ő felségének. És nem is óvnak úgy szél-től-lehellettől.

— És jól érzi magát ebben a szűk levegőjű agyagos földű szobában? Hisz itt minden percben megfázhat.

Thurzóné ezt nem hagyja:

— Dehogy fázik, dehogy fázik — pattog és ellenséges tekintetet vet rám. — Hogy mondhat ilyet a fiatal ur. Hisz annyi itt a levegő, hogy ne. A fiatal ur elég magas, mégse éri el a gerendát, hogyno volna elég egy ilyen öreg embernek. Meg az agyagos föld egészségesebb, mint a parketta. Hisz nyolcvan évet élt meg itt és kutya baja se volt soha. Persze ezek a mai fiatalemberek mind tulzók.

Az öreg helyeslőleg bólgat. Átfordítottam a szót Holtzerre.

— Hát hogy szedhetette rá magát Tóth bácsi az az öreg Holtzer? Magát, az okos, óvatos pénzembert?

Az öreg hadonászni kezd.

— Ugy tudott beszélni, mint egy pap — mondja. — Rábiztam volna az utolsó krajcáromat is. Ki hitte volna, hogy az első szótól az utolsóig mind hazugság volt.

— Én tudtam — vág közbe éles hangon Thurzóné. — Hányszor mondtam a tekintetes urnak, hogy ne bizzon abban az emberben. Láttam, hogy nem jobban tőri a fejét. Ezt a kis ablakot a konyhaajtón is ő miatta csináltattam — most már bevallhatom a tekintetes urnak hogy megnéztem, mit tesz-vesz a tekintetes urral. Hogy jönnek azok a nagyurak egy olyan kis közönséges ruha-kereskedőhöz. De hányszor is megmondtam a tekintetes urnak.

Tóth József dühösen inti le:

— Ne beszéljen annyit. Mit ért maga ahhoz? Mikor úgy fizette a kamatokat, meg törlesztett is. És milyen szép meséssel állt elő. Meg tudta volna csinálni a Jézus Krisztust is. A Károlyi gróffal is . . .

— És hány percentet számított? Holtzer azt mondja, hogy harmincat.

Thurzóné az ég felé emelte a kezét és a felső hatalmakat hívta segítségül. De a milliomos leintette:

— Ne kiabáljon Thurzóné. Nézze meg az ember. Nem ez az első hazugsága ennek a vén gazembernek. Elhíheti nekem uram, hogy sohase vettem többet, mint amennyi dukál. Ötven forint után két forintot, száz forint után négyet. Van sok adósom, azok mind megmondhatják. Persze Holtzer most szeretne berántani. Nem elég, hogy félvagyonomtól megfosztott . . .

— No marad azért Tóth bácsinak mit aprítani a tejbe. Ott van a husz ház . . .

Az öreg elkezdett sopánkodni.

— Hát ezt megint ki találta ki? Husz ház? Jó is volna. Ugyan hány házunk is van nekünk Thurzóné?

— Négy van, — mondta a háziasszony és csipőre tette a kezét.

— Maga talán Ivott Thurzóné? fordult az öreg zsörtölődve az éles nyelvű asszony felé. Mert én csak háromról tudok. Ez itt, amit az apámtól örököltem, meg a Hunyadi-utcai, meg a Nagyvárdi uton az a kis földszintes házikó. Ugyan elfelejtett számolni Thurné!

— De ugy látom elég jól elviselte ezt a csapást Tóth uram. Pedig hát szép kis érvágás volt ez a kétszáz ezer korona.

— A jó isten adta, a jó isten elvette — mondtotta Tóth kenetteljesen. — Most már ugyse lehet rajta segíteni. Meg aztán miért is aggódjon. A házaimból meg a száz hold földcskémből csak megéliünk. Mi kell egy ilyen öreg embernek más?

— De azt mondják, hogy egy milliónál többje van Tóth bácsinak?

Az öreg izgalomba jött.

— Hol van? csak azt szeretném tudni. Talán lenyelem? Vagy elásom a földbe. Vagy a Wertheimben tartogatom. Itt van az én kasszám — és nagyot ütött a rozszant íróasztalra, de pénz az nincs benne. Az a gazember elvitt mindent.

— Miért is foglalkozott ilyen dolgokkal? Hiszen nem volt rá szüksége?

— Persze hogy nem volt — dörmögött Tóth — Mondták ezt már mások. De hát valamit csak kell csinálni. Aki fiatalon hozzáfog a munkához — pedig én festő voltam és nem is utolsó — az nem is tud róla egykönnyen leszokni.

Közben egészen besötétedett. De lámpát nem gyújtottak. Körülnéztem, de még egy kis gyertyát se tudtam felfedezni. Tóth uram aggódalmasan nézett rám. Megértettem. Felállottam és bucsut vettem a milliomostól. Hálásan szorongatta a

kezemet. A milliomos, aki megadással beletördött egy nagy vagyon elvesztésébe, örült, hogy megszórhatott két krajcár ára gyertyavilágot.

Arad város egyik volt polgármestere mondtotta el Tóth Józsefről a következő jellemző történetet.

— Az én polgármesterségem ideje alatt Tóth József virilista jogon tagja volt a városi törvényhatósági bizottságnak. Mende-mondák alapján tudomásom volt arról, hogy Tóth a megengedettnél nagyobb percentet szokott szedni ügyfeleitől a kölcsönök után. Én nem hittem a híreszteléseknek, amíg kétségtelenül meg nem győződtem a hír alaposágáról. Ugyanis volt nekem egy becsületes, szorgalmas kertészem, aki egyszer panasszal jött hozzám, hogy Tóth József mindenéből kiforgatta, mint valami harminc percentet szedett tőle a kölcsönadott összeg ezután úgy, hogy egész vagyonkaja ráment a kamatokra. Ekkor én Tóthot magamhoz hívtam és bizalmasan értésére adtam, hogy az ő pénzszerzési módja nem fér össze Aradváros törvényhatósági bizottsági tagságával és nagyon szeretném, ha nem disztelenkedne a közgyűlési teremben. Tóth eleinte tagadni próbált, de én kijelenttem, hogy mindenről van tudomásom és ha önmagától nem mond le, a közgyűlés előtt olyan nyilatkozatot fogok tenni, amelynek hatása alatt többé nem mer bejönni az ülésterembe. Ettől Tóth megijedt s lemondott a törvényhatósági bizottsági tagságáról amire pedig nagyon büszke volt. Három esztendeig, amíg azután még én polgármester voltam, nem is volt tagja a törvényhatóságnak.

Mesterséges viharcsinálás.

— Tisza és Sándor Pál. —

Távirati tudósítás.

Budapest, március 6.

Sándor Pál, a Pester Lloyd vasárnapi számában éles hangon támadja Tisza Istvánt és kijelenti, hogy Tisza és a munkapárt radikális érületű tagjai között a további együttműködés esetleg lehetetlennek látszik. A cikk szerint Tisza rossz szolgálatot tesz a kormánynak, mert ellene agitál.

A képviselőház folyosóján ma délelőtt egyébről sem volt szó, mint Sándor Pál cikkéről. A képviselők körülfozták Sándort és faggatták cikkének intenciója felől, mire Sándor Pál azt a kijelentést tette, hogy a munkapárt forrong a választójog miatt.

Ez az ügy ma este — mint Budapestről jelentik — szoba került a munkapártban is. A nemzeti munkapárt körében ma sokkal élénkebb volt az élet, mint a rendes hétköznapiakon. Megjelent a pártkörben Tisza István gróf is, akit hívei melegen üdvözöltek. A tagok között élénk derültséget keltett egyes estilapoknak az a hirtelensége, hogy a pártban bomlás van és Sándor Pálnak a Pester Lloydban irt cikke nagy kavargást idézett elő. A megindult eszmecsereben az volt az általános felfogás, hogy a polemia a párt belső életét egyáltalán nem érinti és a tagok hamarosan napirendre tértek felette.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A váltóhamisító fánító sorsa. Szabó György mikalakai igazgató-tanító úgy látszik, elkerül a büntetést, amit a tizenötezer koronás váltók hamisításért el kellene szenvednie. Néhány héttel ezelőtt a fogházban Szabón az elmebaj tünetei mutatkoztak. A vizsgálóbíró elrendelte, Szabó elméjének megfigyelését. Hogy mi a megfigyelés eredménye, még nem tudni, mert az orvosok nem készülték el szakvéleményükkel. Szabó Györgyöt átszállították ma a fogház kórházába, ahol úgy bánnak vele, mint csendes örültekekkel szokás.

IRODALOM ES MUVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: A kis cukros, vigjáték. Károly Klára kisasszony felléptével. C) bérlet.

Szerda: Hegyek alján, opera. A) bérlet.
Csütörtök: Hercegkisasszony, operett.
Bemutató-előadás B) bérlet.

Péntek: Hercegkisasszony, operett. C) bérlet.

Szombat: Hercegkisasszony, operett. A) bérlet.

* A filharmonikusok utolsó hangversenye Vasárnap délután tartotta az „Aradi Filharmonia Egyesület“ negyedik, ez idényben utolsó hangversenyét. A közönség sajnos, gyér számban jelent meg és innen magyarázható, hogy a hangulat sem volt oly élénk, mint az előző hangversenyeken. Pedig a Filharmonikusok önzetlen bizalmukkal és fáradságos munkájukkal mindenképpen megérdemlik a közönség támogatását. A hangverseny műsorával a közönség nem volt teljesen megelégedve. Schumann II. C dur szimfóniája nagyon elmélyedő terjedős szerzemény és a figyelmet nagyon igénybe vevén, annyira, hogy kifáraszt. Eppen ezért a közönség kissé hidegen fogadta a különben nagy jelentőségű és hatalmas művet, melyet a Filharmonikusok gondos előadásban interpretáltak. A műsor első száma Liszt „Orpheus“ című szimioniai költeménye, a harmadik szám pedig Bizet „Gyermekjáték“ Suite-je volt és legnagyobb hatása e két darabnak volt. A hangverseny Bloch József „Ünnepi nyitányával“ záródott, melyek magyaros témái és bárfa szólamai nagyon tetszettek.

* Hangverseny. Óriási érdeklődés nyilvánul meg az Unger Mór tanár növendékei által e hó 19-én rendezendő hangverseny iránt, melynek tiszta jövedelmét a Polgári Nőegyletnek és az Izr. Nőegyletnek javára fordítják. Kezdeté délután fél 5 órakor. Jegyek az ifj. Klein Mór cégnél kaphatók.

* A züllés útján. Kellemetlen szituációt idézett elő hétfőn az Uránia-színházban a posta elnézése. A züllés útjának hétfőre jelzett bemutatóját nem lehetett megtartani, mivel a postai szállítólevél kézbesítése dacára a filmet másfelé expedálta a posta. Így tehát dán író, *utján* című drámát, melyet a kiváló *A züllés* Urbán Gad írt s amelyet szenikailag Lind Aldred, a koppenhágai udvari színház főrendezője állított ki, kedden mutatja be az Uránia-színház. A szenzációs darab meséje valósággal szenzációja a mozgószínházaknak. Amint már vasárnapi lapunkban ismertettük a meséjét, egy Vang Magda nevű leány szerelmi története ez. Szerepel benne egy lovag, vándorkomédiások, a szenvedés és nyomor képei stb. stb. Csupa olyan megrázó és izgató jelenségek, amelyek teljesen lekotik a néző érdeklődését. A megrázó drámát a koppenhágai udvari színház legelső tagjai játsszák. 175

* Roosevelt afrikai vadászata az Apollóban. A kinematográfia régen örökölt meg olyan nagyszabású s érdekesítő világoseményt, mint amilyen Rooseveltnak, az amerikai köztársaság ekszelnökének a közelmúltban lezajlott afrikai vadászata volt. Rooseveltt olyan nagy népszerűségre tett szert, hogy az emberek érdeklődésével kísérik a nagy Teddi minden lépését és különösen nagy figyelem irányul az ő különös vállalkozásai felé. Az emberek érdeklődését Rooseveltt leginkább afrikai vadászataival tudta felcsigáznai. Ez érthető is, mert ahhoz, hogy egy olyan nagy ember, mint Roosevelt, felette veszedelmes kalandra vállalkozzék, annyira felül kell emelkedni az emberi kishitűségen, amilyenre csak az amerikaiak volt elnöke képes. A lapok terjedelmes cikkekben számoltak be Rooseveltt afrikai vadászatairól s a tudósítások tagadhatatlanul izgalmasan érdekesítő adatokat hoztak nyilvánosságra, amelyeken kapva-kapott az olvasó közönség. Egy élelmes amerikai lap valósággal vagyont fizetett Rooseveltnak azért, hogy saját maga írja meg afrika vadászatait. Amit olvastunk Rooseveltt vadászatairól a lapokban, azt most közvetlenül, a legapróbb mozzanatában is élethűen láthatjuk az

aradi Apolló-színház vászortlapján. Egy amerikai filmkészítő vállalat kieszközte, hogy alkalmazottai állandóan Rooseveltt mellett lehessenek a mozgóképekkel. A képen meglátszik, hogy a szabadban készültek. Az eredeti fölvett mutatja be az Apolló-színház, amely a szenzációs képet nagy anyagi áldozatok mellett szerezte meg használatra egy berlini filmkölesző cégből. A nagyszabású slágert tegnap mutatta be először az Apolló-színház rengeteg nagyszámú közönség érdeklődése mellett. A képet csak rövid ideig tarthatja az Apolló műsoron, mert a filmeket már egy párisi nagy mozgószínház várja. Rooseveltt vadászata minden előadáson látható rendes helyárak mellett. 177

Az aradi rendőrség munkája

— Greén Nándor. —

Lélekbe markolóbb valamit elképzelni, mintha hatvan esztendősz öreg ember sirása, a lehetetlenségek közé tartozik.

Holtzer Mihály tegnap sirt mint a gyermek mikor kiöntötte Green Nándor főkapitány elé, a bűnök sulya alatt megtört lelkének minden bánatát és keservét. A cinikus, az ügyességében és a bizonyítékok hiányában bizó bűnös hálálkodott, hogy elsrathatta egy téves utra jutott hosszú életnek minden hiábavalóságát, céltalanságát, nagy bűnök dacára is eredménytelenségét.

Ezt az eredményt sem a rendőr, sem a csendőrdé a világ semmiféle hatalma el nem éri. Ehhez sokkal nagyobb értékek és tulajdonságok kellene, mint a mennyit az állam törvényeiből a rendőröknek meriteni tud. Az intelligens bűnös lelkében felépíteni mindazt, amit hosszú évek bűnözése az emberi méltóságból lerombolt és újra öntudatra ébreszteni azt, aki elvesztette önmagát, csak az képes, aki maga is tetőtől talpig ember, aki gáncs és félelem nélküli jellem, akinek lelke mentes minden alantas indulattól, akinek érzései nemesek, aki a maga nagy egyéniségének sulyával töri le a cinizmust és emeli fel a porbatiport emberiméltóságot.

Green Nándorban mindeme tulajdonságok eleven erőként élnek. Azért tudott a lehetetlennek látszó problémához nyulni és tudott a külső bizonyítékok, bűnjelek, szemtanuk vallomása nélkül pozitív vallomást tétetni Holtzer Mihálylyal.

Az aradi rendőrség dicséretét zengeni felesleges. Kiváló vezetőjétől Sartot Domokostól kezdve mindenki a maga helyén van. De amit a bűnügyi osztály főnöke, Greén Nándor produkált ama két nap alatt míg a bűnügyi történetben is párját ritkító váltó hamisítási eset, szálat felderítette, az méltó arra, hogy eme kiváló férfiú iránt megnyilatkozó tiszteletet és elismerést mélyítse és öregbitse.

Husz esztendősz és a legmagasabb helyen is méltányolt kriminálisztikai működését koronázta be ez a páratlan eredmény. A legdiztingáltabb eszközök, a törvény szigorát még csak nem is éreztető egyéni vállalatási rendszere ma diadalt ültek.

A bűnösnek éreznie kell, hogy ámitás és hazudozás nem használnak, mert Greén főkapitány szájából az egész nyomozás alatt nem hall egyetlen szót, mely nem felel meg az igazságnak.

Az a nyomozó, aki nem átalja az előtte vergődő embernek megmondani, hogy ezt még most nem tudom, de rajta leszek, hogy megtudjam, mert meg kell tudnom, az imponál és bizalmat kelt.

Greén egyenes lelküése, nobilitása, és humanitása arattak fényes győzelmet azzal, hogy Holtzer hálát adott istennek, mert bűnös lelkén a beismerő vallomással könnyítenie neki megadatott.

HIREK.

Betörő diákok.

(Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, március 6

A Röck Szilárd-utcai felső kereskedelmi iskola igazgatója Mihály József megjelent ma a rendőrségen, elmondotta, hogy tegnapelőtt a középső c. osztály szekrényét ismeretlen tettes feltörte, onnan számos tanszert és könyvet ellopott. Tegnap pedig az ismeretlen tettes az igazgatói szobába tört be; feltörte a szekrényt és onnan 30 korona készpénzt, szivart, cigarettát és egy arany óraláncot lopott el.

A feljelentésre a detektívek kimentek a helyszínére s a kutatásnál az igazgató szobájában egy biciklista jelvényt találtak, amelyről kiderült, hogy Dobos Sándor 18 éves kereskedelmi iskolai tanuló volt. Vallatni kezdték a diákot, aki nemsokára töredelmes vallomást tett.

Elmondotta, hogy Perzics Kelemen és Belle József nevű iskolatársaival néhány nap előtt betörőbandát szerveztek. Még aznap betörték a Dobosék házában levő technikai felszerelési üzletbe s onnan több értéktárgyat loptak el. Később kétszer egymásután betörték az iskolában. Elmondták, hogy este 8 órakor lopkodtak be az iskolákba. Mikor a szolgálak lefeküdtek, akkor hatoltak be a tantermekbe és törték fel a szekrényeket. Reggel hét órakor aztán, mikor az iskola kapuját kinyitották, észrevétlenül eltávoztak.

— József főherceg Honctón. Most egy éve, hogy József Ágost királyi főherceg megvásárolta az Aradi Csanádi Egyesült Vasutaktól annak tulajdonát képező honctói erdejét. A vásárlás egyik célja volt, hogy a főherceg vadászszenvedélyét kielégíthesse. Rengeteg sok ott a vad. A vaddisznók 30—40-es csoportokban járnak. Sok őz, fácán, nyul, róka és sok száz szarvas van abban az erdőben. Mint értesülünk a főherceg e hó első felében jön le nagyobb társasággal Honctóra és ott néhány napos vadászatot fog tartani.

— Királyi kitüntetések. Budapestről jelentik: A király Arpássy Imre és Gosztonyi Gyula földbirtokosoknak a magyar nemességet adományozta. Fenyvesi Adolfnak az országgyűlési gyorsiroda főnökének az udvari tanácsosi címet adományozta a király. A fővárosi detektívtestület huszonöt éves fenállása alkalmából a király Krecsányi Kálmán detektív főnöknek a királyi tanácsosi címet Palágyi István rendőrfőfelügyelőnek a detektívtestület helyettes főnökének a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, őt detektívnek pedig a koronás adomány érdemkeresztet adományozta.

— Grünzweig tábornok távozása. Nagyváradról jelentik: Grünzweig Artur altábornagy a nagyvárad helyőrség parancsnoka távozik állásából. A tábornokot a császári és királyi hadilevéltár vezetőjévé nevezik ki magasabb ranggal s előkelő új pozícióját már május elején elfoglalja Bécsben.

— Ellenzéki pártok értekezlete. Budapestről jelentik: A Kossuth és a Justh-párt is ma értekezletet tartott, amelyen az ujonejavaslatok ellen foglaltak állást. A Justh-párt kimondotta azt is, hogy ragaszkodik az önálló magyar hadsereg felállításához és a többi nemzeti követeléshez is. Az értekezlet két szónoka Holló Lajos és Tisza István gróffal polemizáltak a választójogra vonatkozólag.

— Száztíz egyetemi tanár lemondott. Pétervárról jelentik, hogy az egyetem 110 tanára lemondott, mert a rektort elbocsátotta a kormány tanári állásától. Stolpin miniszterelnök kijelentette a tanároknak, hogy a kormány nem tartja vissza a lemondókat.

— **Nemzetiségi gyűlés Kolozsváron.** Kolozsvárról jelentik: Az országos nemzetiségi komitét ma délután 4 órakor Kolozsváron gyűlést tartott. A gyűlésen Mihály Tivadar országgyűlési képviselő, a nemzetiségi párt elnöke elnököl és rajta kívül a pártnak még tizenkilenc tagja jelent meg. A gyűlés egyhangulag tudomásul vette Lukácsi Lászlónak a komitét titkárnak évi jelentését, majd elfogadta azt a határozati javaslatot, amelyet az aradi nemzetiségi gyűlés is elfogadott. Iván Miklós azon indítványát, hogy a komitét hivatalos lapját a Romanult Nagyszébenbe helyezék át, visszavonta.

— **Bezárták az aradi népiskolákat.** A közegészségügyi bizottság a minap foglalkozott Tisch Mór főorvos ama javaslatával, hogy a kanyaró-járványra való tekintettel az összes népiskolákat be kell zárni. A polgármester ma intézkedett, hogy az iskolákat bizonytalan időre csukják be.

— **Barabás Béla fogadtatása** Barabás Béla dr. amióta visszakerült a képviselőházba, vasárnap jött először Aradra. Hívei ezt az alkalmat demonstrációra használták fel: ünnepies fogadtatásban részesítették. Több ezer ember gyűlt egybe tegnap délután a vasútállomáson s lelkesen éltették Barabást, aki a budapesti személyvonattal érkezett meg. Az aradi függetlenségi érzelmi polgárok nevében Priegl István dr., a párt alelnöke üdvözölte Barabás Bélát. Lelkes éljenzés hangzott föl a beszéd befejeztével, amelyre Barabás hosszabb beszédben válaszolt.

— **Az élet szeszélye** — mondotta többek között, — nem először juttatott ahhoz a kiváló szerencséhez, hogy Arad falai közé megérkezve, ünneplő tömeg fogadott. Valahányszor idejöttem, mindig a szeretet melege sugárzott rám. Keresem azt a lelki rugót, amely érezteti, hogy úgy sohasem hatott meg a ti fogadtatások, mint most. Megtalálom a magyarázatot az érzelmi skálának összhangjában, amely a függetlenségi eszmék szentségéből, a baráti érzés tüzeiből, az anyaföld, a szülőföld szeretetéből fakad. Ez a föld csak annak a fának ad erőt, amely harmonikusan olvad össze vele. Ilyen fa vagyok én. Megrázta egy-egy vihar a fát, keresztül száguldott az ágain, levelein, de megtörni, meghajlítani nem volt képes, mert élve a föld talajának éltető erejét. Az élő hitnek, amely bennetek a független Magyarország megvalósítása iránti törekvést éleszti. Az isten áldjon meg benneteket!

Az ünneplők óvációjával fogadták Barabás szavait. Az egybegyűlt közönség ezután gyürüként körülfogta Barabást s hazakisérte Erzsébet-uti lakására. A menet élén cigányzene haladt, amely egész uton hazafias dalokat játszott. A fogadtatáson Szilágyosmlyórol küldöttség jött ide. A deputáció ma is Aradon tartózkodott. Este a Vadászkerthben bankett volt Barabás tiszteletére.

— **Az új francia kormány bemutató kozása** Párisból jelentik: Nagy érdeklődés mellett mutatkozott be ma a parlamentben az új francia kormány. A miniszterelnök felolvasta a kormány nyilatkozatát, amely szerint a külpolitikában, tovább is a békés irányt fogják követni. A belpolitikában több reformot helyez kilátásba úgy a választási reformot és a szabottas megszorítását. A kormány nyilatkozatának nagyon gyenge hatása volt, de mégis az új kabinetnek 309 szavazattal 119 ellen bizalmat szavaztak.

— **A siketnéma királyfi.** Madridból jelentik: Nehány nappal ezelőtt Alfonz király Freiburgból egy hírneves orvostanárt hívett meg fiának a három éves Don Jaime herceg megvizsgálása végett. Ennek kapcsán az a hír terjedt el a spanyol fővárosban, hogy a kis királyfi siketnéma és operációval akarnak rajta segíteni.

— **A magyar ipar védelme.** Az aradi iparvédő szövetkezés a Máv. igazgatóságához átiratot intézett, amelyben többek között ezt mondja: A hazai ipar támogatását, ismételten kiadott miniszteri rendeletek, sőt becikkelyezett hazai törvényeink is államhivataloknak, közhatalóságoknak és összes hazai forgalmi vállalatoknak szigorúan köteleességévé tesszik. Az államhivatalomnak ezt az iparfejlesztésre irányuló céltudatos törekvést tekintetbe véve és őszintén méltányolva, sajnálattal kell tapasztalunk, hogy a tek. Igazgatóság vezetése alatt álló m. kir. államvasutak egy külföldi cégnek a magyar ipari termelést mélyen sértő reklámtábláknak ad helyet az állomásain, mely a fent hivatkozott állami intencióval nem egyeztethető össze. Az aussigi Schiecht-cég óriási és ormótlan reklámtáblái majd minden nagyobb állomáson póznákra állítva hirdetik a külföldi iparnak olyan szappan termékét, melyet hazánkban teljesen versenyképes minőségben előállítanak. Bátorokdunk az igazgatóságot azzal a tiszteletteljes kérésünkkel megkeresni, hogy az ország gazdasági érdekeit sértő reklámtáblák eltávolítása iránt sürgősen intézkedni sziveskedjék. Aradi mérnök- és építész egyesület. Aradi iparvédő szövetkezés.

— **Temetés.** Vasárnap délután fél három órakor helyezték örök nyugalomra Szikszay Antal református kántort. A temetésen óriási közönség jelent meg. A gyászszertartás a felső temető halottasháza előtt folyt le s Csécsy Imre református lelkész végezte. Csécsy megható imát, s emelkedett, poetikus gyászbeszédet mondott az elhunyt felett, amely a közönséget könnyekig meghatotta. A sirnál az énekkar gyászdalt adott elő, majd Igyártó Sándor segédlelkész bucsuzott el gyönyörű beszédben a halottól. Ezután Végh István mondott Szikszay Antal felett megkapó verses bucsuztatót. Gyásznéekkel végződött a temetési szertartás.

E hó 5-én délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra az aradi izr. temetőben özv. Klein Sámuelét. A temetés nagy résztvevő közönség jelenlétében ment végbe.

— **Botrányok a nadrágszoknya miatt.** Budapestről jelentik: A nadrágszoknya miatt ma a fővárosban is nagy botrány keletkezett. Este 7 óra felé a Kossuth-utcában két hölgy jelent meg nadrágszoknyában. A közönség a hölgyeket szóbelileg inzultálta, sőt a *tetleges inzultusokat* csak úgy kerülhették ki, hogy egy házba menekültek, más ruhát hozattak és így eltűnhettek anélkül, hogy a fenyegető tömeg megismerte volna őket. Hasonló botrányoknak volt ma színhelye Bécs és Prága is. Mindkét helyen a rendőrségnek kellett a tömeget szétoszlatnia.

— **Házasságok.** Plesch Lipót eszaki Máv. tisztviselő vasárnap tartotta esküvőjét Keleti Ignác dr. eszaki orvos leányával, Terézkével.

Scheer Armin, a Scheer Ede nagyhalmágyi cég belfagya e hó 19-én vezeti oltárhoz Kisjennőn Beck Margitkát.

— **Eljegyzés.** Werner Henrik magyarádi kereskedő kedves leánya Frida és Glück Sámuel kereskedő Arad, jegyesek.

Simonyi Lajos államvasuti mérnök eljegyezte Rév Odön államvasuti felügyelő leányát Luciet.

— **Megszöktetett grófné.** Rómából jelentik: Az olasz fővárosnak újabb botránya van. Bacchelli egyetemi tanár fia megszöktette Vantelli bibornok unokaöccsének feleségét. A fiatal Bacchelli feltörte atyja szekrényét 3000 koronát vett ki.

— **Meggyilkolt hadnagy.** Jelentették, hogy Petracsek honvédhuszárhadnagy Marosvásárhelyen gyanus körülmények között meghalt. Gyilkosságot gyanítottak, azért ma exhumálták a holttestet s a jelekből arra következtettek, hogy nem öngyilkosság, hanem tényleg gyilkosság esete forog fenn. Ma letartóztatták a hadnagy szolgáját, akivel a hadnagy folyton brutálisan bánt. Azt hiszik, hogy boszúból ölte meg Petracseket.

— **Havazás Olaszországban.** Milánóból jelentik: Domodossolai híradás szerint néhány nap óta óriási módon havazik. A hó Lochberg-nél az alagút építkezését is megakadályozta.

— **Foghuzás halállal.** Floruc Tódor lugozói lakosnak hosszú idő óta fájt a foga. Ismerősei tanácsára felkereste Silingyián Belner János borbélyt, akinek messze földön híre volt, hogy úgy tud fogat huzni, mint a legügyesebb orvosok. De hát a legügyesebb orvosnak is lehet pechje. A foghuzás szerencsétlenül végződött, Floruc vérmérgezést kapott és be kellett szállítani a borosjenői kórházba. Egy napi szenvedés után Floruc ma reggelre meghalt. Megállapították, hogy halálát a foghuzás okozta. A gondatlan borbély ellen megindult az eljárás.

— **Halál a birkák miatt.** Véres gyilkosság történt tegnap éjjel Nádas községben. Vajka János és Peti János nádasi gazdák régi hara- haragosok. Valami birkák miatt tört ki közöttük az egyenetlenség amely gyűlöletig fokozódott. Peti már régen erősen fogadkozott, hogy megöli Vargát aki állítólag két birkát jogtalanul vett el tőle. Tegnap mint vasárnap rendszerint nagy mulatozás volt a faluban. A két ellenség a kocsmában pálinkázott késő estig. Egyszerre Peti felkelt és eltűnt, Vajka barátai közül néhányan figyelmeztettek hogy vigyázzon magára mert a másik rosszban töri a fejét. Hallották, mikor fogadkozott hogy a saját házában fogja agyonütni Vajkát. Vajka megijedt és egy fejszét kért kölcsön. Ezzel felfegyverkezve indult hazafelé késő éjszaka. Mikor a házához ért, egy sötét alak ugrott elő a kapu elől.

— **Most meglakoloz a birkákért** — kiáltotta Peti — és ütésre emelte furkós botját. Vajka azonban megelőzte ellenfelét és fejszéjével háromszor fejbevágtá. Peti néhány pernyi kintlódás után meghalt. Vajka pedig a csendőrségre sietett és feljelentette magát. Jelentés tettek az ügyészségnek, ahonnan Fikker ügyész és Auszterweil dr. törvényszéki orvos utaztak ki a helyszínére.

— **Köszönetnyilvánítás.** Néhai özv. Klein Sámuelné ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Lustig Adolfné 10 koronát, Lustig Armin és neje 20 koronát adományozott az izr. népkönyháának. Kegyeletes adományukért ezton fejezi ki köszönetét az elnökség.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 4-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságot kötöttek jelentettek: **Született:** Vilek Vilmos vasgyári munkásnak Vilmos nevű fia. Zoran Zoltán máv. áll. felvigyázónak Zoltán nevű fia. Drossin Péter műszaki rajzolónak Kornél nevű fia. Horváth János asztalosnak Sándor nevű fia. **Meghalt:** Niedermayer Ádám 46 éves asztalos segéd. Gaál Ferenc 86 éves magánzó. özv. Muschintzky Józsefné 82 éves magánzó. Sajti Sándor 39 éves lámpakezelő. **Házasságot kötött:** Ozikura István kőműves Kalch Katalinnal.

— **A hölgyközönség szives figyelmébe.** Nagyszagos Asszonyom! Mielőtt tavaszi ruhaszükségletét beszerezné, sziveskedjék Varga Kálmán női szabó Atzél Páter-úca 2 sz. műtermében a legújabb tavaszi szövetraktár megtekinteni, amelyet külföldön személyesen válogattam össze, minden szövetből csak egy oltozó készítették, egyben értesitem a nagyra-becsült megrendelőimet, hogy mint ezelőtt, ma is elvállalok hozzávalók nélkül is ruhákat a legizlésesebb kivitelben. A szövet jóságáról és ruha jó állásáról kezeséget vállalok. Külföldi ruhamedelkiállításról hazakerkeztem e hó 1-én, műtermem személyes vezetését ismét átvettem. Mely tisztelettel Varga Kálmán. 892

— **Discretió mellett azonnal és olcsón készit mindennemű írásmunkát és sokszorosítást** Ziffer Sándor írógépvállalata Forray-utca, gr. Hunyady-palota. 683

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weiszl. 101**

Legkitünőbb formája

Az Emulsió vételénél a SCOTT-féle eljárást követni kell — a halszélcsontot — a gyógyszerbe venni. Utánzatoktól óvakodni!

a csukamájolajnak bármely célra a SCOTT-féle Emulsió, amely méz- és nátronhipofoszfátokat tartalmaz. Nera tud csukamájolajat bevenni, mert beteggé és gyöngélkedővé teszi? Ujjongani fog örömben, ha a SCOTT-féle Emulsió-t fogja használni! Mondhatunk még valamit az Emulsió érdekében... Gyorsabban és nagyobb eredménnyel hat, mint a közönséges csukamájolaj. Más szóval a

Scott-féle Emulsió

Képes arra, amire a közönséges csukamájolaj nem képes. Próbálja meg! Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszer-tárban. 6667

VÁROS ES MEGYE.

Mozgalom a jég miatt.

— Küldöttség a polgármesterhez. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 5.

Aradváros közegészségügyi bizottsága legutóbbi ülésének határozatából, mint ismeretes, azt javasolja a városi törvényhatóságnak, mondja ki határozatilag, hogy mindazok, akik közlekedésre szánt cikkeket elárúsításával foglalkoznak, hűtésre csakis műjeget használhatnak.

A javaslat folytán érdekelt élelmiszerkereskedőket Rónai A. János vendéglős értekezletre hívta össze, amely ma délután négy órakor folyt le a Központi szálloda különtermében. Az értekezleten Horovitz Gusztáv az előkészítő bizottság megbízásából ismertette azokat az érveket, amelyek az élelmiszer árusítók szerint az alkotandó szabályrendelet feleslegességét és helytelenségét bizonyítják.

E szerint ha egészségügyi okok követelik a természetes jég eltiltását, akkor a tervezett szabályrendelet nem ér semmit. Mert ha veszélyes a természetes jég, akkor be kell záratni a jégvermeket és a magánhasználatban is el kell tiltani a természetes jeget, ha pedig nem, akkor nincs ok arra, hogy az élelmiszer kereskedőknek eltiltásuk a természetes jég használatát. Így ugyanis alaposnak látszik az a feltevés, hogy a készitendő szabályrendelet a város anyagi érdekeit akarja szolgálni a magánvállalkozók rovására. Az élelmiszer árusítók szerint a városnak nincs joga eltiltani a természetes jeget, mikor a vágóhídi hűtőben maga is természetes jeget használ. Ezenkívül ki fogja megtéríteni az élelmiszer kereskedőknek a már bevásárolt természetes jég árát?

A jégsekreányekben az élelmiszer nem érintkezik a jéggel és így a természetes jég eltiltása csak az amugy is magas élelmiszer árakat emelné. Sehol a világon hasonló intézkedés nincsen. De ez a városra se volna gazdaságos, mert a jéggyári üzem a hűvösebb hónapokban feltétlenül deficitel végződne. Egészségügyi szempontból is sokkal fontosabb az, hogy bőséges természetes jég használata szabad legyen, mert a drága műjéggel még az egészségügy rovására is mindenki takarékoskodni igyekszik.

A városi műjéggyárnak az élelmiszer árusítók szerint csak az lehet a feladata, hogy legyen a gyár a jéginség elkerülésére szükséges befektetés, másrészt szabályozó a jégárusok tulajdonai ellen.

Az értekezlet elhatározta, hogy küldöttségileg felkeresi a polgármestert és előadják indokait, másrészt a tervezett szabályrendelet ellen a törvényhatósági bizottsági tagok körében akciót indítanak s a szabályrendelet megalkotását a szerdai közgyűlésen megakadályozni igyekeznek.

Az állatvásártér áthelyezését kérő küldöttség járt tegnap a polgármesternél. III. és IV. kerületbeli városatyák jelentek meg. kérve, hogy az állatvásártér áthelyezése mellett foglaljon állást a polgármester a közgyűlésen. Varjassy válaszában ama reményének adott kifejezést, hogy az állatvásártér áthelyezése már az őszi megtörténhetik.

MULATSÁGOK.

Szerbek mulatsága.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 6.

Az aradi gör. kel. szerb egyházi női és férfi énekkar vasárnap este a Központi szálló nagytermében színelőadással és hangversenyyel egybekötött zártkörű táncestélyt rendezett, amely a legteljesebb mértékben fényesen sikerült. A termet zsufolásig megtöltötte a publikum, amelynek soraiban megjelentek Sztankovits Miklósné, Sztankovits Miklós, Zsupánszky Sztankó, Vljakovits Pál védnökök is. A műsor pontban nyolc órakor vette kezdetét, amelynek első része volt „A nagyragyó nő” eredeti vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Popovits Szt. János. Számélyek voltak: Féma, gazdag özvegyasszony Bozsidar Leposzava, Evica, leánya Lovrenszki Szófi. Mitár, Féma bátya Bozsidar Milos, Ancsica, eseléd Lovrenszki Lina, Jován, inas Gunjev Sándor, Szára, Féma tányérnyalója Bozsidar Bojana, Szvetozár Ruzsicsity, filozófus Illin Izidor, Vászta Nyisztor Gyurica. A szereplők mindegyike fényesen megfelelt feladatának s a dilettánsokat jóval felül muló tehetséggel tartották élénk derűtségben a lelkesen tapsoló közönséget. A műsor második része a hangverseny volt; a szerb egyházi női és férfi énekkar nagy népdalegyveleget adott elő a „Csucuk Sztána” című szerb operából Vljakovits Dusán vezetésével. A mesés precizitással, nagy művészettel előadott énekszámot a közönség nagy tetszéssel fogadta, s az énekkar tagjait hosszasan ünnepelte. Lelkes ovációban volt része a kitünő karnagynak, Vljakovits Dusánnak, aki fáradhatatlan buzgóságának, agilitásának köszönhető az, hogy az énekkar ily gyönyörű munkát produkált. Általános feltűnést keltett gyönyörű tenorhangjával Avisztor György, aki a soló-partit énekelte művészettel. Aztán ismét az énekkar szerepelt. Bájítz I. „A szerb nő” című dalát adta elő, megújuló frenetikus tetszés, taps mellett. A hangverseny befejeztével a tánc kezdődött el, amely reggelig tartott. A táncestélyen megjelent hölgyek névsorát a rendezőség a következőkben állította össze:

Asszonyok: Sztankovits Miklósné, Kintzig Gézané, Zsupánszky Sztankóné, Jurisin Mihályné, Doroghy Lajosné, Milics Mihályné, Imbronovits Miklósné, Tesits Alexáné, Orbán Ferencné, Vljakovits Pálné, Rimszky Lajosné, Kovincsics Milosné, Prodanovits Döméné, Záray Jenóné, Zoltay Mátyásné, Mihailovits Dusánné, Bozsidar Miklósné, Fock Péterné, Vljakovits Dusánné, Szalay Zsigmondné, Kotz Frigyesné, Szuchy Gyuláné, Jankovits Györgyné, Vajda Jánosné, Babits Nedelkóné, dr. Szávics Demeterné, Konstantin Milosné (Lippa), özv. Popovitsné, Acsádi Jánosné, Adamovits Kornélné, Borlodán Györgyné, Pák Pálné, Bozsidar Szvetozárné, Petrán Györgyné, Gligorin Jánosné, Dürr Kocsárdné, Dürr Gusztávné, Lovrenszkiné, Tamás Gézané, Szappanos Józsefné stb.

Leányok: Sztankovits Bokica, Boros Zelma, Radován Annyalka, Szalay nővérek, Vajda Ilonka, Bozsidar Darinka, Hoschek Mária, Popovits Mária, Szávics Mici, Jankovits Hermin, Popovits Lilla, Gordos Auróra, Jovanov Zorka, Radován Danica, Gunjev Lenke, Jovanov Jelena, Radován Danica, Zsupánszky Danica, Kovincsics Lyubica, Bozsidar Lenoszava, Lovrenszki Szofia, Lovrenszky Lina, Bozsidar Bojana, Tesits Mariska, Zsupánszky Cukica, Bozsidar Nadesda, Demeter Olga, Puterity Milica, Babits Vilma, Konstantin Melánka (Lippa), Rosu Florica, Istók Vetus, Miskovits Ilona, Pák Mariska, Hadzits Lenke, Gligorin nővérek, Schwartz Rózsika, Hantschl Frida, Bodea Regina stb.

Uj könyvek.

Mokány Berciről.

A magyar lélek őszinte gyönyörűséget talál abban a könyvben, amely most jelent meg „Há' szólják” cím alatt. Az írója Agai Adolf, a veterán magyar író, aki több évtizede ontja magából a pompás humort. Legújabb könyvében a *Borsszem Jankó* egyik legismertebb alakjáról Mokány Berciről ír sok kedves történetet, zamatos tréfát. A vastok kötet *Toldi* Lajos kiadásában jelent meg Budapesten (II. Fő-utca 2.) Két 2 kötetes mű ára 8 korona.

A pompás mű előszavát itt közöljük:

A „Borsszem Jankó” negyven alakja közül — s ezek nagy része ment át a magyar társas életbe — egyik sem eresztett olyan mély gyökeret, mint dombs őgi és bugaci Mokány Berci, a parlagi gavallér.

Nagy elégtételre szolgál, hogy „Írtaiban” nem csupán Kossuth Lajos hivatkozik rá, midőn hosszabb kerülés heyeit ezzel a névvel fődőzi, amit erről a typusról mondani akar, de egyetemi előadásában Gyul. Pál is magyarázta hallgatói előtt. Maga az alak — úgy mond — törül metszett, igazándi telivér légeny. Csak azt veti, hogy hol dunántuli, hol tiszamenti tájbeszédben szólaltatja meg szerzője, hogy az olvasó nem tudja, voltaképpen melyik vidékből valónak is tartsa.

A hibáztatás alapos.

Am én, a melegebb színezés végett, szándékosan tüzdeltém az ő duna tiszaközi nyelvét hol vasmegyei, hol eerdői, hol meg pálócos hangzatokat.

Innen van talán, hogy tisztán magyar városok és falvak rendre a magukénak vallották Mokány Bercit.

— Ugy-e bár, — írja egy pelsőci urambátyám — a mi Csonka Pistánkat tetszett rajzolni benne?

— Rá ősmértem, — nyit rám öblös kacsapással kedves emlékezetű Gida bácsi. Ugyancsak eltrafáltad benne Pinter Gyurkát. Szakasztott a mássa!

Es így végig hosszú soron.

S ahol nem temett: ott akadt vállalkozó, aki Mokány Bercinek állott, idegenek előtt annak is vallott a magát. Ugy is beszélt, mint az eredeti, olyan högyössen, s úgy is lipkődött mint ő, olyan kinyössen — s nagy kerületekkel bitette el a maga Mokány voltát; pedig hogy az a másoló egy cöppet sem volt se nömös, se dzsentrí.

Es emelnek ellene még egy panaszt: azt, hogy egyszer egyszer ki-kierészi a suhogóját s a kényes-bbjének néha keményeket csördít oda a fülebe. De erre szükségem volt. Teljes valójában feltüntetni Bercit az ő pajkosságai nélkül, lehetetlen is volna. Meg sem is panaszolta igazában senki. Mindenki megérezte, hogy az ilyen vonások és s-inek alkalmazása a szerző kezében: nem cél, hanem eszköz.

De sose védelmezem én Mokányt, mikor dévajkodásait olyan szívesen megbocsátották, lévén ő alapjában uri gondolkozású, nobiles karakter.

Mind ezen okok alapján hálás és igazolt vállalkozásnak érzem, ezzel az én kedvelt legmagyarosabb alakommal kilépnem a placera, míg végkép el nem mosódik a mindinkább szintelen modernségbe hanyatló ajropéerség.

A jelenvaló gyűjteménybe csak azokat a darabokat foglaltam bele, melyekben az én hősum nem napi eseményeket veszen ustorhegyre. Annál gondosabb átdolgozásban részlettem az ő kalandjait „mind a kilenc világrészben és a szomszéd vármöggyékben”, szelid, fehér svédek, fekete vad szerezcsenek, vörös kegyetlen indiánusok, sárga ravasz kinézerek, szép asszonyok és csámpás férjek körében. Berci valamennyinek mind érti a beszédjét (isten a mögmondhatója hunnad szörözte) de leginkább takaros menyecskek s a „nemzeti színjátékot” művelőinek tud a nyelvén.

A közbeszurt rajzok eifelejtethetetlen magyaros rajzművészünk Jankó Jánosnak (az alak grafikus megalkotójának) és az örökébe lépett Garay Ákos művei.

S már most: hadd szólják maga Mokány Berci!

Budapest, 1910. július havában.

Csicseri Bors. (Agai Adolf)

Pénzt

**jelzálog, amortisatio és váltó
fedezetre földbirtokra és vá-
rosi bérházakra legelőnyö-
* * sebben közvetít * ***

Szücs F. Vilmos
Aradon, Karolina-utca 8. sz.
saját ház a Hókpostá mellett.

SPORT.

+ Az első football match. Tegnap volt az első szabadtéri verseny, A. A. C. tartotta házi mezői futó versenyét. A 8 kilométeres távot Nagy Sándor nyerte meg gyönyörű idő alatt. 2. Steinhubel, 3. Institoris. 4. Lemberger. 5. Popovics. Vasárnap azaz március 12-én délután fél négy órakor az Aradi Athletikai Club az Aradi Sportkörrel bajnoki football matchot tart.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A szeretet iskolái. Néhány hét múlva közreadjuk.
K. L. Valamennyit pontosan átolvassuk. Egy héten belül megkapja a választ.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Kitüntetett munkások. A kereskedelmi miniszter három ipari munkást, akik hosszú idők óta egy-egy műhelyben dolgoznak, minden évben elismerő oklevéllel és 100-100 korona jutalomdíjjal tünteti ki, s ennek kiosztását évenként a kereskedelmi és iparkamarára bizza, hogy a jutalom-kiosztást ünnepélyes ülés keretében tegye meg. Az idén a kitüntetett munkások a következők: Konrád András, aki Schaefer Rikárdnál, Glutig Lajos, aki Reinhardt Fülöpnél és Junák János, aki a Weitzer-waggongyárban dolgozik 20 illetve 21 év óta. Az ünnepélyes ülés tegnap délelőtt folyt le a Kamarában, melyen a tagokon kívül igen sokan jelentek meg. Ottenberg Tivadar elnök hosszabb beszédben vázolta az ünnepély jelentőségét, és átadta a kitüntetéseket. A jutalmazottak meghatót köszönetet mondtak, s ezzel az ünnepély véget ért.

= Az aradi kereskedelmi és iparkamara március 9-én, (csütörtök) délután 1/2 órakor, székházának (gróf Apponyi Albert-körút 11. szám) nagytérjében teljes ülést tart.

= A háziipari kiállítás. A Weitzer-utcai polgári fiúiskolában levő háziipari kiállítást a vezetőség szerdáig meghosszabbította. A meghosszabbításra az aradi intelligencia készítette a vezetőséget, mert vasárnap oly tömegesen keresték fel a kiállítást, hogy a titkár a forgalmat képtelen volt lebonyolítani. Azonkívül annyian jelentették be vásárlási szándékukat és több iskola megtekintési szándékát, hogy a körülmények behatása alatt a zárási terminust kénytelenek voltak eltolni. A kiállítás tehát szerda estig naponta 10 órától fél 1-ig és 3 órától 7-ig belépődíj nélkül megtekinthető. Beck Tibor titkár a szövetkezet vezetősége ezután is köszönetet mond Arad város közönségének, amiért olyan imponáns módon mutatta meg, hogy a háziipart minden magyar embernek pártolnia kell!

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távíratú tudósítás.

Budapest, március 6

Kínálat, vételkérő mérsékelt, 5 ezer mm. 10 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2. órai zárlat
Búza 1911. áprilisra	11.38-11.39	11.14-11.45
Búza 1911. májusra	11.14-11.15	11.24-11.25
Búza 1911. októberre	10.57-10.58	10.57-10.60
Rozs 1911. áprilisra	7.98-7.99	8.00-8.01
Rozs 1911. októberre	7.81-7.82	7.88-7.84
Tengeri 1911. májusra	5.69-5.70	5.58-5.59
Zab 1911. áprilisra	8.57-8.58	8.52-8.53

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

- Márc 6 -

Magyar aranyárjárdék 4%	111.40
Magyar koronajárdék 4%	91.80
Magyar koronajárdék 2 1/2%	81.25
Nagy földiherm. kötvény 4%	92.50
Dorvát-salvon földiherm. kötvény	94.-
Magyar nyeresémszáraz kölcson	228.-
Fizetés. és megedi sorjegy kölcson	156.-
Osztók járadék papírban	92.75
Osztók járadék esüstbe	98.75
Osztók járadék aranyban	116.-
Osztók koronajárdék 4%	93.10
1900. évi osztrák államszájegy	183.-
(osztrák-magyar bankrészevény	19.35
Magyar hitelbank-részevény	863.75
Osztók hitelintézetéi részevény	673.50
Osztók-magyar-államszájegy részevény	749.-
50 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi márika	117.27 1/2
London vista	2400.02 1/2
Páris vista	94.92 1/2
20 márika arany	23.47

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedden, 1911. március hó 7-én:

C) bérlet C) bérlet.

Károly Klára felleléptével:

A kis cukros.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Gavault. Fordította: Heltai J.

SEMÉLYEK:

Felicien	Delly Lajos.	Pinglet	Szabó Lajos.
Lapistolle	Várnay Jenő.	Bois-y	Ajtay Ödön.
Paul Normand	Szendrov M.	Pincér	Polczár Béla.
Mingassol	Polgár S.	Banjamin	Károly Klára.
Toupet	Kacsár L.	Julie	Zalai Margit.
Hector	Vass Jenő.	Rosette	Novák Irén.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911. márc. 7-én, kedd:

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
1. Rakoncátlan gyermekek. Humoros. — 2. Pathé zsurnál. Aktuális események mozgófényképekben. — 3. A kalap. Bohózat. — 4. A szűles útján. Világszenzáció. Irta: Urbán Gád. Rendezte: Lind Alfréd.

Előadások d. u. 1/2 óráig kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpada.

Ma, kedd 1911. március 7-én:

A kinematográfia diadala! Világszenzáció!

Az Apolló-színház minden előadásán látható:

Roosevelt afrikai vadászata

a helyszínen készült eredeti mozgóképekben.

1000 méter hosszú kép! Rendes helyárrakkal.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér.

Az előadások délután 1/2 órakor kezdődnek.

A hölgyek körétnek a nézőtérnek kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazené játszik.

NYILTTER.

1305/16 - 1910. V. sz.

Arverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbírósnak fenti számú végzése következtében Halmos és Herczeg cég jelentkező javára Staudt Miklós aradi lakos elleni 2217 kor. 65 fill. tőkekövetelés, ennek 1910. évi június hó 1-ső napjától járó 5 százalék kamatai és eddig 309 kor. 60 fillérben megállapított költségek erejéig lefoglalt és 1790 koronára becsült lovak, kocsik és egyéb ingóságok Aradon, Mikes Kelemen-utca 52. számú házban 1911. évi március hó 7-ik napjának d. u. 3 órakor nyilvános árverésen legtöbbet ígérő vevőnek el fognak adatni.

Ezen árverés a Temesvári keresk. r. t. javára 1722 kor. és 2264 kor. 50 fill. tőke és járuléka Róth Ferenc javára 1600 kor. tőke és jár. erejéig; özv. Adám Ferenené javára 1600 kor. tőke és járuléka erejéig; Dobos Samu 200 kor. tőke és jár. erejéig; végül Herbstein C. aradi cég javára 1320 kor. 77 fill. tőke és járuléka erejéig is elrendeltetik.

Arad, 1911. évi febr. hó 15-én.

Najmányi Béla,

b. végrehajtó.

ATLANTIKA

egyedüli

KÁVÉ ÉS TEA

speciális üzlet.

MI a titka

annak, hogy a ki ma Aradon jó kávét és teát akar, csakis itt vásárolja e cikkeket. 907

1. Kifogástalan jó minőségű áru.
2. Szakszerű tiszta kezelés.
3. Fűszer és egyéb szagoktól mentes.
4. Minden órában friss pörkölés

villany-üzemű pörkölőn.

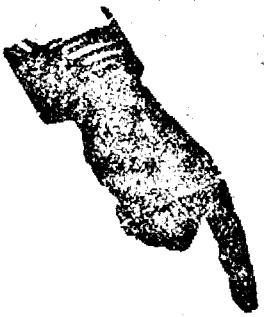
ARAD, Andrásy-tér 20.

Szemben a vármegyeházzal.

Városi és megyei telefon 609.

**Reklám nélkül is
mindenki tudja, hogy**

Lovas Károly lakás- és ablak-
tisztító.
porszívó-gépje van, hogy telefon-száma 789,
hogy Mihály utca 86b. szám alatt lakik.

EREDETI POPOFF-TEÁK!!

Elismert legjobb

Tea

és

RUM

beszerzési forrás

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

VALÓDI ANGOL RUMOK!!

Társulna

25 év óta fenálló elsőrendű faárugyár, nagyobb fatermelővel, esetleg nagyobb tőkével rendelkező üzletemberrel. — Készgyár, teljesen újonnan berendezve. Kizárólag prima világciikk gyártásával foglalkozik. Biztos, már meglévő piac. Kiváló szakember vezetése alatt. „Magyarországon egyedülálló” jellegre ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 822

Hirdetmény.

Az aradi aut. orth. hitközség főtisztelendő Szofer Juda rabbi ur felügyelete alatt

pászkát süt,

ugy a helybeliek, mint a vidékiek ebből a pászkából, ha fedezni akarják husvétii szükségletüket, úgy azt folyó hó 10-ig, megfelelő előleggel megrendelhetik.

Arad, 1911. március 1.

Márton Jakab,
elnök.

898

Automobillal való teherszállítás.

Van szerencsém a nagyérdemű szállító közönséget értesítenem, hogy költséget nem kímélve, a helybelli Westinghouse Automobil gyártól egy **40 lóerejű teher autóbilt** szereztem be és azt a mai nappal üzembe helyezem.

Ezen gépkocsi beszerzése által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a n. é. közönség legmesszebb menő igényeit kielégíthetem, a mi a szállítás gyorsaságát és pontosságát illeti.

Különösen ajánlatos ezen gépkocsi igénybe vétele vidékre való butorszállításoknál, mert sem távolság sem rossz járhatatlan ut most már nem létezik.

A n. é. közönség szíves támogatását kérve maradtam Arad, 1911. március 1-én.
kiváló tisztelettel

Rubinstein Mór

butorszállítási és csomagolási vállalata a cs. és kir. csapatok, valamint a m. kir. honvédség szerződéses szállítója.

Sürgőnycim: Rubinstein szállító Arad, városi és megyei telefon szám: 188. 866

TANTÁL-LÁMPA

a legjobb fémszálas
:: izzólámpa. ::

ÁRANNEGTAKARÍTÁS Kb. 60%
FEHÉR FÉNNYEL ÉG. RÁZKÓDÁSOKNAK ELLEN ÁLL. IGEN TARTÓS.
MINDEN HELYZETBEN KIFOGÁSTALANUL ÉG. NAGYOB B RENDELÉSEKNÉL NAGY S ENGEDMÉNY.

Megrendelhető: 6 01

Magyar-Siemens-Schuckert-Művek-nél
Budapest, Lipót-körút 5.

Meghívó!

—
AZ

Első Aradi Sertéshizláló Részvénytársaság

aradi cégnek

Aradon, 1911. évi március hó 12-én délelőtt 11 órakor az „Arad-megyei Takarékpénztár” irodahelyiségében megtartandó

I. évi rendes közgyűlésére

melyre a t. részvényeseket ez uton hívja meg

az Igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó. Jegyzőkönyvvezető kirendelés és a jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentésének, valamint az 1910. évi zárszámadásoknak, — nyereség- és veszteség-számlának előterjesztése.
3. Határozathozatal az előterjesztett zárszámadások és mérleg jóváhagyása és az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak megadandó felmentése tárgyában.
4. Egy igazgatósági tag választása két évre.
5. A felügyelő-bizottság 3 rendes és 1 póttagjának megválasztása 3 év tartamára.
6. Az alapszabályok 8., 9., 16., 23. és 30-ik §-ainak módosítása.

Figyelmeztetés! Az alapszabályok 9-ik §-a értelmében, minden részvényes, a ki a közgyűlésen szavazati jogával élni akar, köteles szavazatra jogosító részvényeit vagy letéti jegyeit a közgyűlés előtt 3 nappal a társaság pénztárához letétbe helyezni.

Arad, 1911. évi február hó 10-én.

917

Az igazgatóság.

Boczkó-utca 8. szám alatt, a
„VASHID“-hoz
 címzett kóser vendéglőben és szállodában igen olcsó áron étkezhetni.
Ebéd: 3 tál étel 80 fill.
 Ebédre havi abbonement is elfogadtatik 26 korona árban, naponként 3 fogással és hetenként egyszer 4 fogás. — Egy csukott és 1 nyitott hintó teljesen jókarban ugyanott eladó.
CZITROM JANKA,
 kóser vendéglős és szállodás. 937

Fischer Testvérek

sodronyszövet, kerítésfonat, szitaárak és aedlsodrony ágybetét készítő

Arad, József főherceg-ut 18. sz.

gyártótelep:

Kossuth-utca 45. sz. Telefon 567.

Ajánlják minden e szakmába vágó dolgok állandó nagy raktárát a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe, melyek versenyképes olcsó árért kaphatók. Arjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk. 748

Alkalmi vételek és eladások ékszer tárgyokban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb éra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órás és ékszerész
 Weitzer János-utca, Minorita-palota. 591

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserehetőnek
 TELEFON 438. TELEFON 438.

AKI
 zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 80 filléért egy üveg 881

Rumkivonatot.
 Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:
Földes Kelemen
 gyógyszerésznél

Permetező javítások elfogadtatnak.

• M. kir. szabadalmazott •

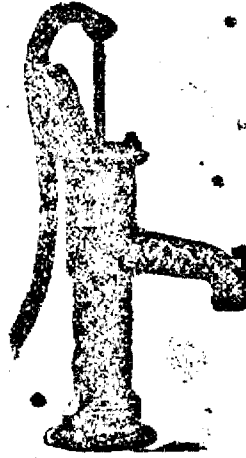
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belüli gummirozzott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 151
 Arad. Rákóczi-utca 27. sz

Fajtsza *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű, dus gyökérezetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

sima valamint *riparia portalis* szőlőveszőket ajánl gyökeres és elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251
 Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.
 Telefon 229.

Gyors és pontos kiszolgálás!

MÜLLER J. ÉS FIA

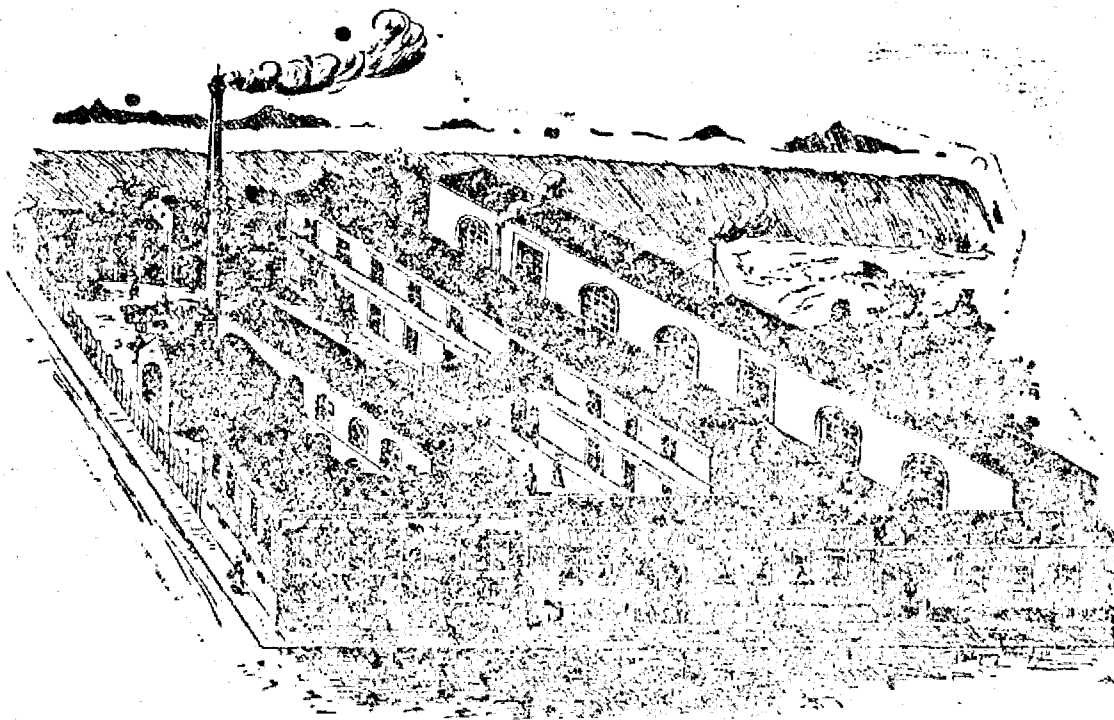
ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosógyára

Aradon, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 38—40—42.

Alapított: 1858.

Telefon szám 459.

Mindennemű férfi és női felöltőket és ruhákat egészben fest, vagy vegyileg tisztít.

Ingeket, gallereket, kanzelókat, házi ruhát, keletgyekatsb. hófeheren (minden marószert kizárásával) mos és fényesen vasal.

Helybeli gyűjtőtelepek: JÓZSEF FŐHERCEG-UT 11. SZ., FORRAY-UTCA 20. SZ. ÉS ASZTALOS SÁNDOR-UTCA 2—3. SZ.
 Vidéki gyűjtőtelepek: DÉVA, BRASSÓ, GYULAFEHÉRVÁR, SEGESVÁR, VAJDAHUNYAD ÉS SZÁSZVÁROS.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal **MÜLLER J. ÉS FIA.**

Postaküldemények gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rendkívül olcsó árak!

Rendkívül olcsó árak!

Uj üzlet.

„Körösvölgy pálinka raktár”

cím alatt új üzlet nyílt az Andrássy-tér 5. sz. a. (Almay-palota), ahol valódi szilvórium, törköly, rum, cognac és likőrök, valamint Almay-féle fajborok palackokban árusítatnak.

Nagyérdemű közönségnek szíves támogatását kéri

Schwarcz Pál,

üzletvezető.

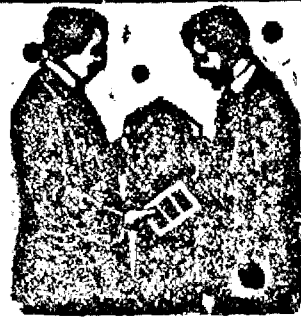
Vendéglők, kávéházak és fűszerüzletek 418

adásvételeit

ingyen közvetíti és sörkölcsonöket leggyorsabban ki-
eszközöl

Leonhardt

Arad, Fehér Kereszt-szálloda.

Brünni szövetség

ari ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron kaphatók:
ETZLER és DOSTAL cégnél
BRÜNN 41. 8933

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direkt a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetelek mindenféle áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Das minta választék megtekintésére bérmentve küldeték.

Molnár Antal

épület- és butorasztales

Arad, Kápolna-u. 3 sz. (sajátház)

Elvállalja minden e szakba végo munkák készítését, ugymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész butorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal 3951

Molnár Antal,

épület és műbutorasztales.

Jó erkölcsű fiu tanulónak felvétetik.

Nélkülözhetetlen háziszer

„Doré” sósborszesz.

A Doré sósborszesz az összes használatban levő sósborszeszek közül a legjobb hatásának bizonyult.

A Doré sósborszesz kitünő eredménnyel használható mint bedörzsölőszer, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szükségesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, lábfájás, oldalszurás, hátfájás és eszes fájdalmaknál. 431

Belsőleg: 20—40 cseppet cukorra csepeentve kitünő fájdalomcsillapító és gyomorerősítőszer

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában, továbbá: Ring Lajos gyógyszer-tárában és Vojtek és Wolsz drogueriájában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

FÖLDES KELEMEN

orvosi laboratórium Arad.

Végez:

Vizelet, köpet, bélsár, vér, gyomornedv vérvizsgálatokat.

Wassermann-féle Lues reakciót.

Malaria plasmodiumok kimutatását.

Vidal Ficker (Tiphus, Paratiphus) Punctios (umbalis, pleuralis abdominalis) folyadékok vegyi bacteriologikus és cytologikus vizsgálatait.

Toroklepedék, orrvadéék, diphteria, szem és fül vadadék bacteriologicus vizsgálata. Spirocheta palida kimutatás; Sperma vizsgálata (azoosperma.)

Kórszövet-tani vizsgálatok, stb.

A vérvizsgálatokhoz szükséges vérvételre használandó steril kémcsövek az orvos uraknak rendelkezésére állanak.

A vizsgálatok díjait a legméltányosabban állapítottam meg.

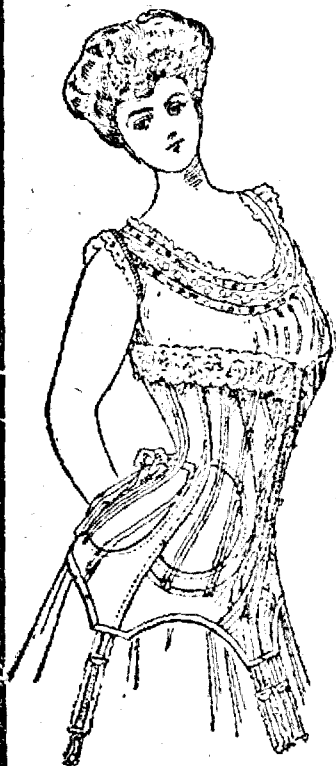
A vizsgálatokat dr. Lukács Jenő és dr. Posgay István orvos urak végzik. 361

ALAPITTATOTT 1840.

ALAPITTATOTT 1840.

ROSENBLÜH H. ÉS TÁRSA

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 19. SZ.

„Herveth” mellfűzők

1911. évre legújabbán javított model E mieder facon kizárólag nálunk kapható. Kitünő szabás, elegáns kiállítás, selyem harisnyatartóval, könnyű viselet

darabja 7 korona.

Videki megrendeléseknél elég a stussbőség megadása.

Kostüm-kelmék

legdivatosabb ujdonság.

Teljes nagy választék már megérkezett. Felhívjuk a közönség szíves figyelmét, hogy fekete és tegethof színekben kiváló finom, 140 cm. szélességben, egész külön kezelve hozzuk forgalomba.

Versenynélküli olcsó árak.

Apró hirdetések.

Zálogházból

Értéktelt arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad. Farkas Streicher Arad, Tőkölly-tér 1. 2974

Csinos

35 éves barna nő vagyok, mely jómódu uri ember volna oly nemeslelkű és anyagilag támogatna, az írjon „Uj életet kezdek” jelí- gére főposta postaresztánte. 955

Vasárnap reggel 9 órakor

Millenium előtt autobuszra váró kedves hölgygyel legszigorubb discreció mellett, ismerettség ha lehetséges „Amor” jelí- gére kérek választ főpostára. 949

Ház eladó.

Orvosok, ügyvédek, kereskedőknek alkalmas ház Arad, Asztalos Sándor-utca 4. szám, sürgősen eladó 45.000 koronáért, igen kedvező feltételek mellett. Bővebbet Wätz, Temesvár Royal-kávéház. 771

Zhököly-tér

és Aulich Lajos utca sarkán modern 5 szobás lakás mellékhelyiségekkel május 1-ére kiadó. Bővebbet Aulich-utca 1. 845

6000 koronát

jövedelmező ház 40.000 koronáért kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet Arad, Határ-utca 19. 874

Gazdaszernyák

helyben, esetleg vidékre ajánljuk egy 42 éves nő, ki az összes háztartást és főzést tökéletesen bírja. Cim a kiadóhivatalban. 882

Angol órákat adna

jó módú fejében született angol hölgy. Bővebbet Gásza Sándor játékküzletében, Weitzer-utca 15. szám. 922

Két fiatal ügyes segéd

a rövid és divatáru szakmából, azonnal felvétetik, csakis elsőrendű erőre reflektáltak. — Ajánlatok „Ügyes” jelí- gére a lapkiadóba. 925

Egy jökarban levő

használt írógép megvételre keres- tetik. Cim a kiadóban. 913

Deutsche Buchhalterin

& Maschinenschreiberin sucht entsprechende Posten. 899

Rongált dobozu levélpapírok

meglepő olcsó árban kaphatók. Üzleti könyvek és irókészítési felszerelések gyári raktára. 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár, 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. Vesztek egész könyvtárak at legmagasabb árakon. Kerpel Izidor könyv- és papírkereskedése. Arad. 4071

Fácán-utca 3. szám alatt

egy két szobás lakás április 1-re kiadó. 596

Egy Arad közelében levő

gazdasághoz egy gazda mielőbbi belépésre kerestetik. Ajánlatok „gazda” jelí- gére a kiadóhivatalhoz küldendők. 951

Földbirtokos urak figyelmébe!

Munkásokat szerzek napszámban, esetleg hónapszámban, kedvező fizetés mellett, Popovici Vaszilian nyug. tanító. Berzova. Aradm. 948

Rőfös, rövidái

és divatkereskedő segéd, ki magyar, német és román nyelvet beszéli, helyben huzamosabban volt alkalmazva, állást keres. Megkereséseket „Szorgalmas” jelí- gével e lap kiadóhivatala továbbít. 947

Egy jóforgalmu vendéglő

más vállalat miatt azonnal eladó, bővebb felvilágosítással szolgál Tóth Pál vendéglős Boros Béné- tér 23. 952

Takarmányfők

magját napraforgó és kender magot vásárol minden mennyiségben László József Békéscsabán. 945

Keresek

egy ügyes masszírozó nőt, vagy férfit, ki különösen törött láb masszírozását érti tökéletesen. Cim a kiadóban. 953

Ny fűszerüzlet bevezetés

teljes felszereléssel jutányos áron eladó, Beamter Odóné Pankotán Telefonszám 11. 944

Pincsi, fehér selyemszőrű

4 hónapos eladó, megtekinthető Andrassy-tér 9. a házfelügyelőnél 942

Szent Péter-tér 9. sz. alatt

egy 3 szobás lakás kiadó, mely áll 1 utcai és 2 udvari szobából és minden hozzátartozó mellékhelyiségből. Ára vízzel együtt 285 forint. 948

Intézeti felügyelőnöt

havi 50 korona fizetés és teljes ellátással, keres az aradi állami gyermekmenhely. Jelentkezni lehet délelőtt 11 órától 1 óráig. 954

Tavaszi divatlapok

Berlini Saison album K. 1— (már előjegyezhető). Reveue Parisienne K. 2-50 és 3—, Grand Album de Blouse K. 5—, Chic Parisienne K. 4— Divat Salon 50 fill. Kis Blous album K. 1 50 Wienerin K. 1 20. Minden bel- és külföldi divatlap és folyóirat előfizethető. Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. sz. 555

Tavaszi női kabátok és felöltők

megérkeztek, 15 koronától feljebb minden áron. Hoffmann Sándor, Színház-épület. 4268

Kiadó

5 szoba, fürdő-szoba, összes mellékl helyiségekkel, villany-világítással ellátott, teljesen külön álló föld- szintes lakás azonnal, vagy május hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejá- rattal, száraz világos műhely, vagy raktárhelyiség kiadó. Hasszinger- utca 5. sz. 939

Ingyen kísérletezésre.

Költőgép

szabadalmazva, 10 év óta a leg- jobban bevált házi és vadszár- nyasok tojásai kiköltésére, 45 ko- ronától felfelé. Tudakozódhatni egész Magyarországon.

G. Mücke, Reichenberg No. 23. bei Wien. 637

Nagymennyiségű

maculatura

Jutányos áron

eladó.

Valódi

francia mellfűzők

különlegességek kizárólagos raktára

Varga D. Dani

Arad, Andrassy-tér 20.

Fűzőkhöz külön próbaterelem.

Ernyő különlegességekben dú- választék. Javítások és vilány- ernyő készítesek elfogadhatnak. Városi és megyei telefon 808.

!!Hirnévre!!

akarok szert tenni az Olcsóság terén! Ezt csakia ugy érhetem el, ha jó és szép áru olcsón adok. — Elvem eddi is az volt, hogy a legjobb, a legjavából, kevés pénzért adjak, amiről már számosan meggyőződést szereztek.

Áruimra még eddig panasz nem volt! Tehát

szóját érdekében nézze meg azt a hatalmas választéku

cipő, kalap és uri divat

cikkeket, melyek a tavaszi Saisonra már most megérkeztek.

Kérem, ügyeljen a cégre!

KORÁNYI JENŐ

Szabadság-tér 3. szám.

(A volt Winternitz-féle helyiség.)

Nagy cipőjavító-műhely a vevőközön- ség rendelkezésére áll. Mérték utáni rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek

Kérem kirakataim megtekintését.

LÁNYI

Elegáns utczai és
estélyi czipők
minden kivitelben
Atzél Péter-utcza I.

KOBRAK

656

Comptoirista,
a magyar és német
levelezésben, vala-
mint a Yost-irógép
kezelésében jártas,
április 1. vagy 15-re
való belépésre
kerestetik.

Ajánlatok **Seidner Bernát**
és **Fia** céghez **Borzova**
intézendők. . 946

Aradvármegye alispánjától.

3702—1911. szám.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye közkórházánál megüresedett másodorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A másodorvosi állás javadalmazása 1600 korona évi fizetés, a kórház belterületén egy szobából álló szabad lakás, fűtés és világítás, valamint I. osztályu ételmezés.

A kinevezés ideiglenes, a mennyiben ezen állás két évi időtartamra lesz betöltve.

Felhívom mindazokat, kik az állást elnyerni óhajtják és az 1883. évi I. t. c. 6. §. 9. pontjában előirt képesítéssel bírnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozsám 1911. évi március hó 20 éig terjesszék be.

Arad, 2011. évi február hó 25-én.

950

Az alispán távol:
Schill,
főjegyző.

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

1185—1911. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivélsügyi minis-
ter ur 14429-XI. I. 1911. sz.
körrendelete folytán felhívom azon
kertészeti telep tulajdonosokat, kik
élő növények kereskedésével fog-
lalkoznak és telepüket a szabad
forgalomra jogosított telepek köz-
zé felvételre kívánják, hogy a fel-
vétel iránti szabályszerűen felsz-
relt kérvényeiket hozsám f. év
augusztus 31-ig nyujtsák be.

Arad 1911. február hó 27-én.

Varjasy, polgármester.

Radó Gyula

=== új divatháza ===

!! Arad, Andrássy-tér !!
!! Weitzer-utca sarkán !!

Szabott árak.

Legkiválóbb tavaszi
ujdonságok
női felöltőkben

- Kész costümök, trotteur kivitelben
- Kész costümök zsinorozott divatfagonokban
- Angol raglanok
- Kimono raglanok, Poiret szabás
- Leány és gyermek felöltők, gyermek ruhák
- Legujabb divatblousok, pongyolák, juponok,
- Kész női aljak

959

Külön mértékosztály

Rendkívül dus választékban
Telefon 238 szám.